

AUSTRALIJOJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Aštuntieji metai

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical.

Adelaide, 1955 m. rugpjūčio/Aug. 8 d. Kaina/Price 1/9

Nr. 16(179)

Konferencija Genevoje baigta

KONFERENCIJOS REZULTATAS — NIEKAS

Keturių Didžiųjų konferencija Ženevoje, trukusi visą savaitę (liepos 18-23 dienų) pasibaigė. Priešingai kaip kurių navių politikų dėtomis viltims, konferencija pasibaigė visišku nieku.

Nors iš anksto jokia dienvartė nebuvo nustatyta, tačiau konferencijos metu išaiškėjo, jog Vakarų vyrai atsivežė su savim tokius planus:

a) likviduoti komunizmo konspiracijos grėsmę;

b) suvienyti laisvais rinkimais Vokietiją;

c) sudaryti tvirtą saugumo sistemą Europoje;

d) išlaisvinti rusų pavergtąsias tautas.

Kremliučiai vadai atsivežė tokius planus:

a) sumažinimas ginklavimosi (žinoma, Vakarų);

b) Vokietijos neutralizavimas;

c) Likvidavimas NATO organizacijos;

d) JAV-bės turi apleisti Europą;

e) Kom. Kinijos pripažinimas ir t.t.

Tik prasidėjus konferencijai paaiškėjo, kad vieno iš svarbiausių klausimų — Vokietijos suvienijimo negalima išspręsti, nes rusai to nenori. Taip paunkčiui visi klausimai buvo apsvastyti ir nei dėl vieno nerasta bendros kalbos. Jokių laisvų rinkimų rusai nesutinka niekur leisti, nes jie parodytų, koks menkintis procentas pasisako už komunistus.

Veltui prez. Eisenhoweris, atidarydamas konferenciją, pareiškė, kad "atejo laikas", jog visos geležinės uždangos, saugomos kanuolių, įstatymų ar taisyklių, turi pakilti". Pasibaigus konferencijai jos nepakilo nė per milimetrą.

Gręsiant konferencijai visišku sugriuvimu, prez. Eisenhoweris padarė dramatišką pasiūlymą: keistis kariniais bei ginklavimosi planais įvedant griežtą kontrolę; lėktuvai turėtų teisės skraidyti po Sovietų Rusijos ir Amerikos teritoriją, fotografuoti įtartinus objektus ir juos vėliau tirti vietoje. Toks pasiūlymas buvo tikrai netikėtas, tačiau, savaime suprantama, ir jis buvo rusų atmetas. Juk tokiu atveju Amerikos lakūnai nufotografuotų ir vergų stovyklas, komisija vietoje susipažintų su jų darbu ir gyvenimo sąlygomis ir ... kas gi liks iš Sovietų Rusijos?

Konferencija, nesutarusi nė vienu punktu, pagaliau rado visiems priimtą idealų sprendimą: spalio mėnesį Ženevoje vėl susirinks užsienio reika-

lų ministeriai ir tęs pastarimus.

Okupuotų kraštų išlaisvinimo klausimas nebuvo net viešai iškeltas. Tiesa, vieną dieną posėdžiavo slapta, gal ten kas nors buvo kalbama, tačiau viešumai nieko nepaskelbta.

Ypatingai keista, kad pasibaigus konferencijai pradėta oficialiai ir neoficialiai kalbėti apie "didelį jos pasisekimą". Tiesa, jokių to "pasisekimo" realių išdavų nenurodoma, nes jų nėra, tačiau, esą, pasiektas vieni kitų supratimas ir geresnis pažiūrų pažinimas, kas ateityje turi vesti į konkrečių problemų išsprendimą. Ypatingai anglų min. pirm. Edenas kiekviena proga žavisi konferencijos vaisiais ir skelbia prasidedant "naują erą".

Ir vis dėl to ne visi akli. Sekančią dieną po konferencijos pabaigos didžiausias New Yorko dienraštis "New York Times" rašė: "Mes negalime nusiginkluoti, mes visiškai negalime pasiūlyti bet kokia sutartim su rusais, kol geležinė uždanga bus pakelta ir visoje Sovietų Rusijoje atstatyta laisvė." Tai vieninteliai teisingi žodžiai.

Reikia manyti, kad Sir Eden ir kiti konferencijos pasisekimą mato tame, jog šį kartą bolševikams nieko neatiduota.

Atominiai ginklai į Tolimuosius Rytus

JAV-bių kariuomenės vadovybė paskelbė, kad į Tolimuosius Rytus, ten esančiai Amerikos kariuomenei, išsiųsta 8 atominės kanuolės 280 mm kalibro ir tam tikras skaičius atominiais užtaisais vairuojamųjų tolumo skridimo raketų. Kanuolės pasiųstos į Okinavos salą (netoli Japonijos), o raketos, esą, į Japoniją.

Matyt, Ženevoje pakankamai įsitinkinta Rusijos bolševikų "taikingais siekimais ..."

Badas Korėjoje

Australijos Raudonojo Kryžiaus Korėjoje atstovas praneša, kad Pietų Korėjoje milijonai žmonių miršta badu, nes karo metu jie neteko visko, ką turėjo, o socialinė globa Korėjoje labai menkai organizuota. Iki šiolei daug padėjo tarptautinis raudonasis kryžius, tačiau pamažu jo pagalba, karui pasibaigus, mažėja.

Malajai reikalauja nepriklausomybės

Liepos pabaigoje Malajuose įvyko parlamento rinkimai. Juos laimėjo trijų partijų sąjunga, gavusi iš 52 atstovų 51. Šios sąjungos pagrindinis programos punktas — iškovoti Malajams nepriklausomybę. Anglai, kurie valdo Malajus, labai nenoriai nori girdėti apie nepriklausomybę, tačiau tai yra būtina sąlyga. Kolonializmo politika baigiasi.

Paleista bolševikų laivo įgula

Dvidešimt devyni rusų tanklaivio Tuapse jūrininkai, jų trape viena moteris, buvo paleisti iš Formozos ir išvyko į Sovietų Rusiją. Kiti 22 asmenys paprašė teisės pasilikti Formozoje ir jiems ta teisė buvo suteikta. Jūrininkai buvo paimti nacionalistų sargybų prieš 13 mėnesių.

Bombos į jūros dugną

Škotijoje senas laivas buvo prikrautas bombų ir nugabentas apie 500 mylių į Atlantą, kur nuskandintas. Karo aviacijos ministeris pareiškė, kad Anglija turinti daugybę bombų, kurios dabar jau niekam netinka ir jomis reikia nusikratyti.

BOLŠEVIKAI NUŠOVĖ KELEIVINIŲ LĒKTUVŲ

Dar neišsisklaidžius "draugiškumo ir taikos siekimo" rūkams po keturių didžiųjų konferencijos bolševikai jau suskubo ir įrodyti savo "nuoširdų troškimą taikai sugyventi..." Liepos 27 dieną Graikijos — Bulgarijos pasieniu skridusį iš Londono į Tel Avivą (Izraelis) keleivinį lėktuvą su 51 keleiviu ir 7 įgulos nariais bolševikų priešlėktuvinė artilerija numušė ir jis degdamas nukrito Bulgarijos teritorijoje prie pat Graikijos sienos. Visi keleiviai ir įgula žuvo.

Bolševikai pademonstravo dar kartą savo barbariškumą ir visišką nesiskaitymą su tarptautiniais nuostatais nei žmoniškumu. Jeigu ir prileisti, kad lėktuvas neturėjo teisės skristi Bulgarijos teritorija, tai galima buvo pareikalauti jį nusileisti ir reikalą ištirti. Klaida gali būti padaryta dėl lakūno nesiorientavimo, atmosferinių sąlygų, instrumentų sugedimo ar kitokių priežasčių, bet tai dar nereikia, kad reikia be atodairio šaudyti ir žudyti niekuo nekaltus žmones. Keleivių tarpe buvo Amerikos ir Anglijos piliečių.

JAV-bių, Anglijos ir Izraelio vyriausybės įteikė Rumunijai griežtus protestus, reikalaujamos nuostolių atlymimo. Rumunijos vyriausybė pareiškė, kad ji sutinka sumokėti pusę nuostolių ...

PREZ. EISENHOWERIS GALĒTŲ BŪTI PAGROBTAS ...

New Yorko "Daily News" spaudoje praneša, kad jeigu prez. Eisenhoweris nuvyktų į Sovietų Rusiją jis galėtų būti pagrobtas ir pareikalauta už jį geros išpirkimo sumos. Laikraštis sugestijuoja į Anglijos karalių Ričardą I, Liūtaširdį, kuris, grįžtant iš Trečiojo Kryžiaus Karo, buvo rusų pagrobtas. "Senoji neturtinga Anglija stenėdama turėjo išpirkti savo karalių", rašo laikraštis. Tokie pagrobimai buvo praktikuojami viduriniais amžiais. "Nežūrint pretenzijų į modernizmą, rusų komunistinė vyriausybė esmėje yra viduramžiška ir barbariška", rašo toliau laikraštis.

Be abejonės, negalima, pasakyti, ar rusai bolševikai šiuo metu tikrai pagrobtų JAV-bių prezidentą, už kurio stovi stipriausia pasaulyje jėga, bet laikraštis labai teisingai pastebi, jog dabartinė Rusijos vyriausybė netoli atitolusi nuo viduramžių. Pavyzdžiu galima nurodyti kad ir nuolatinį keleivinių lėktuvų numušinėjimą.

Raud. Kinija paleidžia 11 Amerikos lakūnų

Pasitarimų tarp JAV-bių ir raudonosios Kinijos atstovo Ženevoje išvakarėse, raud. Kinijos vyriausybė nusprendė tuoj pat "išmesti" iš Kinijos teritorijos 11 JAV-bių lakūnų, kurie 1953 metais karo teismo buvo nubauti po 10 metų sunk. darbų kalėjimo už "šnipinėjimą".

Matoma, raud. Kinija siekia sudaryti palankią atmosferą pasitarimams. Šie 11 lakūnų yra vieno bombonešio įgula, kuris buvo nušautas Korėjos karo metu šiaurės Korėjos teritorijos ribose. Lakūnai buvo apkaltinti, kad jie esą buvo įskridę į Mandžiūriją šnipinėjimo tikslais.

Dirbtinas mėnulis

JAV-bių vyriausybė paskelbė, kad tarp 1957 metų liepos mėnesio ir 1958 metų gruodžio mėnesio bus paleistas pirmą kartą Žemės istorijoje dirbtinis mėnulis, kuris skries aplink Žemę kelis šimtų mylių aukštyje.

Tuoj pat ir rusai pranešė, kad ir jie "bebaigia" "mėnulį" ir kad jis bus paleistas gal dar pirmiau negu amerikiečių.

Šie bandymai būtų pirmas žingsnis projektuojamai kelionei į Mėnulį.

Trumpai

Gauta žinia iš Amerikos, kad mirė Prof. Dr. Ant. Garmus. Plačiau apie jo gyvenimą parašysime kita proga.

* Buvęs Egipto karalius Farukas, dabar gyvenęs Prancūzijoje liuksuniėje aplinkoje, pirmą kartą turėjo pasikalbėjimą su spaudos atstovais po savo pabėgimo iš Egipto. Jis pareiškė, kad dabartinis režimas Egipte įvedė policinę sistemą, kurioje pilietis neturi jokių teisių. Esą, jam valdant tų teisių buvę daugiau. Jis manys, kad dabartinis diktatūrinis režimas ilgai neišlaikysias.

* Rugpjūčio 1 d. Ženevoje (Šveicarija) prasidės pasitarimai tarp JAV-bių ambasadoriaus ir kom. Kinijos atstovo. Pasitarimų tikslas pašalinti karo pavojų prie Formozos.

Atsakingi JAV-bių pareigūnai pareiškė, kad šie pasitarimai nereiškia kokio nors kom. Kinijos režimo teisinio pripažinimo. Taip pat bus tariamasi dėl paleidimo Amerikos piliečių iš kom. Kinijos.

* Anglijos min. pirm. Eden, atsakydamas į klausimą parlamente dėl naujokų ėmimo į kariuomenę pareiškė, kad jis negalys pasakyti datos, kada naujokų ėmimas galėtų būti nutrauktas.

* JAV-bių oficialūs sveikatos pareigūnai pareiškė, kad ateinančių metų balandžio mėnesį Amerika jau turės pakankamai Dr. Salko išrastų polio skiepi, kad galėtų įskiepyti visus amerikiečius iki 20 metų amžiaus.

* Australijos min. pirm. Mr. Menzies pareiškė, jog jis tikis, kad ryšy su keturių didžiųjų konferencija Ženevoje karo pavojus prie Formozos esąs sumažėjęs. Kita proga jis pareiškė, kad Australija turi ruoštis visu spartumu sutikti karo pavojų už Australijos ribų.

* Japonijoje nuskendo 36 mokinės, kurios, kartu su 14 išsigelbėjusių, buvo nuvykusios į pajūrį mokytis plaukioti. Jas staiga pagavo didžiulė banga ir nuplovė į gilumą.

* JAV-bės nupirko Britų karo aviacijai už 140 mil. dolerių 465 Hawker Hunters jet kovos lėktuvus, kurie pakels jau išeinančius iš apyvartos kitus tos klasės lėktuvus.

* Londone nubaustas 3 svarais vienas vyras, kuris priėmė savo žmonos pagimdytą kūdikį. Įstatymas reikalauja, kad kūdikį priimtų gydytojas arba kvalifikuota akušerė.

* Anglija pardavė Egiptui 2 laivus-naikintojus. Kiti du parduoti Izraeliui, "kad palankytų lygsvarą ..."

* Anglijoje suvaržytas pirkimas kreditan (išsimokėjimui). Dabar reikalaujama, kad už perkamą daiktą būtų įmokėta ne mažiau kaip 1/3 jo kainos (iki šiolei 15%).

* Pagrindinės Australijos kariuomenės jėgos, apie 1.300 įvairaus rango karių, išvyks į Malajus rugsėjo 30 dieną. Mėnesiu prieš tai išvyks apie 150 karių dalinys paruošti pagrindinei kariuomenei būstinei.

* Anglijos vyriausybė pakvietė Bulganią ir Chruščiovą aplankyti Angliją. Bolševikai pažadėjo vykti į Angliją ateinančiais metais.

* Indija pažadėjo Anglijai pristatyti reikalingą kiekį beždžionių, kurios reikalingos gaminant prieš polio skiepius.

* Rytų Vokietijoje vienas vokiečių nuteistas 12 metų kalėjimo už tai, kad esą davęs Rytų Vokietijoje iškasamos uranijaus rūdos pavyzdį anglams.

* "Jėgos ir Progreso" parodoje Detroite (JAV) išstatytas motoro modelis, kuris bus varomas saulės jėga. Saulės jėga varomi automobiliai, kaip tvirtina specialistai važinės 2056 metais. Neaišku tik, kaip bus, jeigu saulės pasisūps už debesų arba naktį ... Bet išradings galvos, reikia manyti, nugalės ir tą kliūtį.

You can't afford to be without

Orlando BRANDY

Imigracija į Kanadą ir Ameriką

Visus reikalingus oficialius dokumentus (vizas, afidevitus, darbo-buto garantijas, etc.) parūpina Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Britų Kolumbijos Apylinkės Valdybos Pirmininkas, diplomotas teisininkas

JONAS J. JUŠKAITIS, LL. B

Įstaigos adresas:

Suite 5, Tunstall Building, 709, Dunsmuir Street, Vancouver 1, B. C., CANADA

(Informacijos suteikiamos padengus visas susirašinėjimo išlaidas).

Argentina

Iš lietuvių gyvenimo.

"ALB" skelbia, kad nuo š.m. liepos 1 d. visi bent dvejus metus Argentinoje išgyvenę svetimšaliai, tarp jų ir lietuviai, turi išsiimti Argentinos pilietybę. Visi privalo registruotis, o kas pilietybės nenori gauti, privalo tokį savo nusistatymą specialiai deklaruoti.

* Argentinoje mirė buv. chorvedys Juozas Želionis, kilimo miroslavieškis. Buvo aktyvus kultūrininkas.

* San Carlos de Bariloche mieste vyko tarptautinė universitetų vadovų konferencija, kurią suorganizavo Pasaulinė Universitetų Sąjungos Organizacija. Buenos Aires un-to studentai joje atstovavo mūsų tautietė M. Šimkutė. A. Neniškytė, baigusi Buenos Aires un-tą, gavo vaistininkės diplomą.

J. A. V-bes

JAV LB pirmoji taryba krašto valdybos pirmininku visais balsais išrinko St. Barzduką, kuriam pavesta sudaryti valdybą. Valdybą paskiau turės patvirtinti taryba. Garbės teisman išrinkti prel. J. Balkūnas, J. Stiklorius ir A. Saulaitis; revizijos komisijon — prel. I. Albavičius, dr. J. Bajerčius ir D. Velička. Įsteigtas Kultūros Fondas, kuris rūpinsis lešų telkimu, Kultūros Taryba — visais kultūros reikalais ir lešų paskirstymu, o švietimo tarybai — atitenka visi švietimo reikalai. Taryba išklaušė LOKo pirmininko prel. J. Balkūno, sekretoriaus A. Saulaičio, židininko V. M. Chase, Tautos Fondo pasų ir ženklių pl. administr. A. Trečio, LOKo kontrolės komisijos pirm. J. Vilkaičio pranešimų, be to, St. Barzduko referatą apie LB ateities konkrečius darbus, V. Čičiūno — tautinio ugdymo ir švietimo klausimais ir K. Bielinio — apie piniginius LB reikalus. Iš pranešimų paaiškėjo, kad LOKas suorganizavo 10 apygardų, 60

apylinkių, prie balsavimo urnų per rinkimus atvedė per 7.000 lietuvių, inkorporavo bendruomenę, sudarė įstatus ir t.t. Visi aplinkraščiai, rinkimų duomenys, apyskaitos ir kt. sudėti leidinyje "JAV Lietuvių Bendruomenės knyga." LOKas turėjo per 3.000 dolerių ižde. Daugiausia lešų buvo gavęs iš Waterburio apylinkės.

Kanada

Trečioji Lietuvių Diena. Š. m. rugsėjo 3-5 dienomis Montrealyje, didžiausiame Kanados mieste, ruošiamą Trečioji Lietuvių Diena, kuri proklamuojama taip pat kaip ir lietuvių vienybės šventė. Ta pačia proga bus paminėta 50 metų sukaktis nuo lietuvių įsikūrimo Kanadoje. Lietuvių Dienai atžymėti taip pat išleidžiamas metraštis.

* Kanados lietuvių spaudoje šiltai atsiliepiama apie Lietuvoj mirusį operos solistą ir buv. radiofono direktorių Juozą Bieliūną, nemaža prisidėjusį prie Lietuvos operos sukūrimo, radiofono ypač muzikinės dalies sustiprinimo ir kt.

ŠVEICARIJA

Šveicarų-Lietuvių Pagalbos Komitetas, kuriam vadovauja Thomas, ruošia smarkių propagandinę akciją pabėgėliams padėti. LIT pasiuntė reikalingos informacinės medžiagos, už kurią gauta nuoširdi padėka, taip pat saleziečių paruoštų nuotraukų filmą apie Lietuvą, susidedančią iš trijų dalių: istorinės Lietuvos, nepriklausomybės laikų Lietuvos ir lietuvių liaudies meno. LIT taip pat paruošė filmai reikalingus paaiškinimus vokiškai.

Vokietija

Š.m. rugpjūčio 21-23 dienomis Vasario 16 d. gimnazijoje šaukiamas Vokietijos LB pirmininkų ir seniūnų suvažiavimas. Jame bus apsvaistyta visa eilė svarbiausių bendruomeninio gyvenimo reikalų.

Masuhr. Jis dirbo vienoje brigadoje drauge su lietuviu Juozu Vyskupaiciu ir japonu Ušumato. Ten pat buvo daug kinų.

1948 m. jis gavo pirmą laišką iš savo motinos. Ta taip pat nupasakojo, kaip partizanai pakorė Petrelių burmistrą Starkutį ir likvidavo jo žmoną. Burmistras buvo vieną rytą rastas pakartas miške, o jo žmona — šalia negyva. Ir šiandien niekas nežino, kas tai padarė. Tačiau Starkutis buvo bolševikų saugumui nekaltai įskundęs daug vokiečių ir lietuvių, tarp jų ir tą aptį H. Masuhrą. Todėl vėliau partizanai už nekaltai įskunduosius ir atsikersijo. Petrelicai yra netoli Priekulės.

Grįžę austrų belaisviai pasakoja, kad šiuo metu Sov. Sąjungos karo belaisvių stovyklose vyksta žymesni perkilnojimai. Iš garsiųjų darbo vergų stovyklų Europos Rusijos šiaurėje visi vokiečių karo belaisviai perkeliama į geresnes stovyklas. Išskyrus nuteistuosius ligi gyvos galvos, Vorkutos, Intos ir Uchijos anglių kasyklose ir pramonės centruose nebesą jau užsieninių darbo vergų. Viena iš tokių vokiečių karo belaisvių stovyklų yra prie Sverdlovsko, kur keturiose atskirose būstinėse esą sutelkti apie 4.000 vokiečių.

* Iš Berlyno pranešama, kad bolševikai, matyti, nieko nesulaukdami grįžtant atgal į tėvynę, jau pradėjo vilioti, kad grįžtų, užsieniečius, laikomus kalėjimuose. Vienam kitam iš jų grįžus, skelbiama, kad štai toks ir toks "savo noru grįžo į tėvynę", tik nepasako, kad jis anksčiau sėdėjo kalėjime ir už ką buvo baustas.

KAIP SOVIETAI LAIKOSI SUDARYTŲJŲ SUTARČIŲ IR ĮSIPAREIGOJIMŲ

SUDARYTOSIOS SUTARTYS

KAS IŠ JŲ BELIKO

- 1925 Pasirašyta Turkijos — Sov. Sąjungos nepuolimo sutartis. TSRS šios sutarties atsisakė 1945 m.
- 1926 Afganistano — Sov. Sąjungos nepuolimo sutartis. 1940 m. TSRS privertė Afganistaną perleisti jai kai kurias pasienio sritis.
- 1926 Lietuvos — Sov. Sąjungos nepuolimo sutartis. TSRS Lietuvą 1940 m. užgrobė ir įjėgą įjungė į Sov. Sąjungą.
- 1927 Irano — Sov. neutralumo sutartis. Tačiau TSRS Antrajam karui pasibaigus atsisakė atitraukti savo kariuomenę iš Irano.
- 1929 TSRS iškilmingai pasmerkė karą, tam efektui sustiprinti pasirašydama atitinkamą protokolą su Estija, Latvija, Lenkija ir Rumunija. 1939 m. TSRS prisijungia Rytinę Lenkiją, o 1940 m. užgrobia Estiją ir Latviją.
- 1932 Suomijos — TSRS nepuolimo paktas. TSRS 1939 m. užpuola Suomiją.
- 1932 Pasirašoma Lenkų — TSRS nepuolimo sutartis. 1939 m. TSRS užpuola Lenkiją.
- 1932 Estijos — TSRS nepuolimo sutartis. TSRS 1940 m. prisijungia Estiją.
- 1936 Tarp TSRS ir Kraštutinės Mongolijos paskelbiama draugiškumo ir savitarp. pagalbos sutartis. Tačiau tą sutartį Sovietai panaudoja į Kr. Mongoliją infiltruoti savo agentus. 1945 m. Kr. Mongolija "savo noru išsižada" bet kokios autonomijos.
- 1936 TSRS tampa Komiteto nesikišti į Ispanijos vidaus civ. karą nariu. Tais pačiais metais TSRS siunčia ispanų komunistams ginklus ir karo medžiagą.
- 1937 Kinų — TSRS nepuolimo sutartis. 1945 m. Sovietais apiplėšia Mandžūrijos pramonę.
- 1939 Estų — Sovietų draugiškumo ir savitarp. pagalbos sutartis. 1940 m. TSRS įvykdo Estijos aneksiją.
- 1939 Paskelbiama Latvijos — TSRS draugiškumo ir savitarp. pagalbos sutartis. 1940 m. TSRS prisijungia Latviją.
- 1939 Paskelbiama Lietuvos — TSRS draugiškumo ir savitarp. pagalbos sutartis. 1940 m. TSRS įjėga prisijungia Lietuvą.
- 1941 Jugoslavijos — TSRS nepuolimo sutartis. TSRS, praėjus mėnesiui laiko nuo sutarties pasirašymo, nutraukia dipl. santykius su Jugoslavija.
- 1942 Paskelbiama tarp TSRS ir lenkų vyriausybės Londone santarvė. TSRS tą susitarimą sulaužo 1942 m., remdama marionetinę Liublino vyriausybę.
- 1942 Anglų — Irano — TSRS santarvė. TSRS šią santarvę pažeidžia atsisakydama atitraukti Antrajam karui pasibaigus sovietinius dalinius.
- 1943 TSRS paskelbia esant likviduotą Kominterną. 1947 m. TSRS paskelbia esant įkurtą Kominformą.
- 1943 Skelbiama Čekų — TSRS draugiškumo ir savitarp. pagalbos sutartis. 1948 m. įvykdomas TSRS remiamas valstybės perversmas, Čekoslovakiją pavertęs sovietine marionete.
- 1945 Kinijos — TSRS santarvė. Sudarę šia santarvę su Kinijos nacionaline vyriausybe, Sovietai tuo pačiu metu ginkluoja kinų komunistus.
- 1945 Lenkų — Sovietų santarvė. 1947 m. komunistai pagrobia valdžią Lenkijoje, paversdami nepriklausomą valstybę Sovietų satelitu.
- 1946 Sovietai skelbia Jungt. Tautose teturį tik taikių tikslų, kuriuos dėsto Višinskis, Gromyko, Malinkas. TSRS vykdo Berlyno vakarinių sektorių blokadą ir net diplomatiniais kanalais remia agresiją Graikijoje, Kinijoje, Indokinijoje ir Šiaurės Korėjoje.

Šiuos duomenis, ko verti Sovietų pažadai laikyti pasirašytųjų sutarčių ir iškilmingai sutartų tarptautinių įsipareigojimų, rasime skelbiamus ir komentuojamus visame laisvajame pasaulyje spaudos ir radijų. Jie tikrai parodo, ko galima tikėtis ir iš galimų Ženevoje su Sovietais susitarimų. Pa-

vergtosios tautos, tarp jų ir mūsų, kritusi viena iš pirmųjų sovietinio imperializmo aukų, savo likimu įspėja laisvąjį pasaulį, kad nesiduotų Sovietų apgaunamas, bet būtų vieningas ir kietas bekovodamas už savo saugumą ir pavergtųjų išlaisvinimą.

* * *

Tuoju išgykite
PROSPER MERIMEE NOVELĘ

LOKYS

Šioje novelėje žymusis prancūzų rašytojas pasakoja apie žemaitijos grafo Semėtos šeimos tragediją.

"Lokys" gaunamas šiose vietose:
ADELAIDEJE — "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., Hindmarsh S.A. ir sekmadieniais prieš pamaldas ir po pamaldų lietuvių parapijos bažnyčios salėje.

MELBOURNE — N. Butkūnas, 9 Cowper St., St. Kilda, o sekmadieniais prieš lietuvių pamaldas ir po pamaldų.

SYDNEY — E. Stašys, 17 Belmore ave. Belmore.

GEELONGE — L. Bertušius, 152 Watson St., North Geelong.

PERTHE — Kun. L. Kemėšis — prieš lietuvių pamaldas ir po pamaldų.

Kitur gyvenantieji tautiečiai prašomi užsakyti siųsti tiesiog leidyklai.

Kaina 5 šilingai (siunčiant paštu 5/6). Šios novelės išleista nedidelis kiekis, todėl prašome nevilkinti su užsakymais.

Okupuotos Lietuvos mokslininkams

paskirtas svarbus uždavinys — "per trumpą laiką iširti visus respublikos rajonus, siekiant specializuoti ž.ū. gamybą ir racionaliai panaudoti rastus žemės fondus". Tam tikslui paruošta prof. J. Kriščiūno vadovaujama "mokslinė ekspedicija", kurioje dalyvauja 8 sričių apie 80 mokslo bendradarbių. Yra parinkti iširti 10 rajonų, kaip tipingiausi visam kraštui. Pasiūduojus tyrmų rezultatais, bus rūpinamasi "sėkmingai įvykdyti kp. ir taryb. vyriausybės iškeltus uždavinius dėl smarkaus ž. ū. šakų pakėlimo".

* Prancūzijos parlamentas patvirtino ateinančioms metams biudžetą karo reikalams sumoje £946 milijonus. Karo ministeris reikalauja dar £190 mil. kariuomenei modernizuoti.

SOVIETINĖS LIETUVOS AKTUALIJOS

KAIP PROKURATŪRA SUDARO ATITINKAMĄ
ATMOSFERĄ JAUNIMUI Į SIBIRĄ ATRINKTI

Š.m. gegužės mėn. Vilnių ir kitus Lietuvos miestus pasiekė naujausias žinios, gautos iš Akmolinsko, Kustanajaus, Barnaulo ir Novosibirsko — iš tų vietovių, kur tiek pernai, tiek šiemet perkeliama nuolatinio darbo dirbti lietuviškasis jaunimas, o lietuviškosios šeimos — ten įsikurti. Žinios buvo trumpos, bet rūšios, gal net tragiškos. Tos žinios skelbė: 1955 m. balandžio mėn. pradžioje "naujųjų plėšinių" zonose ir vandens kanalų bei kelių statymo centruose — Akmolinsko, Kustanajaus, Barnaulo (Altajaus krašte), Novosibirsko (Kolundinskaja Stiep) ir Amūro upės darbų centruose rengiamos uždarnos izoliuotos "lagzonos". Tokių lagzonų, išskyrus Amūro sritį, veikia jau 78. Į šias lagzonas suvežami iš naujai kuriamųjų sovchozų Sibiro plėšiniuose iš visų Sov. Sąjungos respublikų "atrinkti" darbininkai, kurie arba mėginio pabėgti, arba skleidė antikomunistinę propagandą, reikalavo valdžią sudaryti geresnes gyvenimo sąlygas, statyti liginines, duoti geresnius gyvenamuosius būstus, daugiau drabužių, ir t.t. Žodžiu, reikalavo ištesėti tuos pažadus, kurie buvo duoti jaunimą atrenkant "savanoriais" į naujuosius plėšinius. Priešneka ir prižadėta buvo daug, o pasiūstieji "pirmūnai" vietoj būsimųjų sovchozų ne kartą terado tik plikus laukus, kur turėjo kastas žemėje ar drėbti iš molio gyvenamuosius būstus. Beveik visi sovchozai Altajaus krašte neturi reikalingų patalpų, jiems trūksta šulinių, sanitarinės pagalbos, maisto, drabužių, o ne kartą ir darbo įrankių.

Pirmieji iš tų plėšinių žemių pradėjo bėgti "savanoriai komjaunoliai" rusai. Jų pėdomis pasekė ukrainiečiai, lietuviai ir kiti. Tada komunistinės valdžios pareigūnai, norėdami sustabdyti "paniką", griežėsi griežtų priemonių. Stepių ir dirvonų plotai, kuriuose kuriama nauji sovchozai, buvo suskirstyti į apsaugines zonas — užtvartas. Tų "užtvartų" saugoti pvz. į Barnaulą buvo iš Buriat-Mongolijos pasiūsti raitelių pulkai. Geležinkelių svarbiausiose mazguose ir vakarus ir į pietus nuo šiaurės Kazachstano (iki Alma-Atos ir Orenburgo) buvo padarytos spec. MVD dalinių "naujos" užtvartos — pabėgėlims gaudyti. Tokiose lagzonose, kur uždarami pabėgėliai ir maištininkai, suimtieji laikomi ir tardomi trumpai — iki trijų ar keturių savaičių. Po pirmųjų tardymų užrakintais vagonais išvežami į Tol. Rytus, greičiausiai — į Amūro ir Jakucko sritis.

Kada žinios apie tai pasiekė Vilnių, porą savaičių okup. Lietuvoje buvo tylu — kvilinginė komunistų vyriausybė nesiėmė, bent viešai, jokių ypatingesnių žygių: matyti, laukė įsakymo iš Maskvos. Bet gegužės pabaigoje MVD organai pradėjo atsidėję sekti, iš kur tokios žinios, apšauktos gandais kyla. Tuojau buvo nutrauktas laišku siuntimas iš Lietuvos į "plėšinių sritis" ir iš ten į Lietuvą. Vilniaus mieste ir rajone buvo pradėtos apklausinėti išsiųstųjų į "plėšinius" šeimos. Komjaunimo centro komitetas š.m. gegužės 20-30 d.d. pasiuntė į rajonus savo įgaliotinius iširti reikalo vietoje. Galų gale išikišo ir "LTSP prokuratūra". Kas nuostabiau — prokuroras Bacharovas ir Vilniaus bei Kauno prokurorai Janonis ir Šimonis sulaukė tardymus. Buvo spėliojama, kad buvo gautas iš Maskvos tam tikras TSRS kp ck įsakymas — perleisti bylas prokuratūrai. Gal tuo būdu buvo norėta pabrėžti, jog Lietuvoje laikomasi "konstitucinių" nuostatų, gal bijota platesnio atgarsio visuomenėje — visuomenė tai įvairiai aiškino. Žodžiu, Sov. Lietuvos prokuratūra nutraukė tardymus ir pradėjo sudarinėti "tinkamą atmosferą" jaunimui iš Lietuvos į Sibiro plėšinius toliau atrinkinėti. Toji atmosfera stengiamasi sudaryti įvairiai: po praves to cenzūros laišku galiausiai buvo persiūsti išvykusių šeimoms, o pačios šeimos paragintos rašyti į plėšinius "darbo didvyriams ir pirmūnams". Kai kurioms šeimoms buvo patarta pasiūsti drabužių, maisto, vaistų. Duodami specialūs leidimai gauti popigintomis kainomis prekių — siuntiniams. O patys rajonų ir miestų prokurorai aiškina,

kad "dėl vietos administracijos padarytųjų klaidų" tikrai plėšiniuose srityse kuriuose naujuose tarybiniuose ūkiuose pasitaiko trūkumų, bet tais visais reikalais susidomėjo partija, ir dabar tie trūkumai jau pašalinti arba baigiami pašalinti. Tuo tarpu Lietuvos komjaunimo centro komitetas pradėjo dar sparčiau okup. tėvynėje atrinkinėti "savanorius" į plėšines sritis ir "statybos darbus" Tolimuosiuose Rytuose.

SIŪLO PABALTIO VALSTYBIŲ UNIJĄ

Estijos, Latvijos ir Lietuvos socialdemokratų partijos paskelbė bendrą deklaraciją, kurioje Pabaltijo socialistinių partijų ir profesinių sąjungų vardu pasmerkė bolševikinę jų kraštų okupaciją, juose Sovietų vykdomą tautžudybę ir niekad nesibaigiančius nusikaltimus Žmogaus Teisių Deklaracijai ir Atlanto Chartai. Jos kaip kovojo, taip ir toliau kovos dėl Pabaltijo kraštų išlaisvinimo ir jų, kaip demokratiškos nepriklausomų respublikų, atstatymo. Kruvinas Lietuvos, Latvijos ir Estijos likimas ir panašios gyvenimo sąlygos Sovietų vergijoje jas verčia dar glaudžiau bendradarbiauti vienu su kita ir jau dabar sumesti bendruosius apmatas, kaip tas bendradarbiavimas turės vykti visus 3 kraštus išlaisvinus. Pabaltijo socialistinės partijos tremtyje savo deklaracijoje pažymėjo, kad jos tikisi, jog Europos apjungimas bus vykdomas toliau ir kad apjungtoje Europoje Pabaltijo valstybės užims joms prideramą vietą. Tarp Pabaltijo kraštų bendradarbiavimas turi vykti dar glaudžiau negu dabar. Visos trys socialistinės partijos, pasisakydamos už glaudų Pabaltijo valstybių unijos sukūrimą, savo deklaracijoj išdėstė, kaip jų supratimu tas glaudesnis atei-

ties bendradarbiavimas turėtų reikšėti, būtent: ekonominis bendradarbiavimas neturėtų pabloginti ekonominės padėties, unijų sudarantieji kraštai turėtų bendrą valiutą, vienodai tvarkomą susisiekimą ir judėjimą, kur nereikėtų jokių vizų; bendra gynybos sistema, bendra užsienio politika, koordinuoti atstovauti Pabaltijo kraštus apjungtos Europos organuose arba platesniuose regioniniuose junginiuose, bendra socialinė įstatymleidyba ir kiek galint didesnis kitų įstatymų subendrinimas; glaudus Pabaltijo tautų kultūrinis bendradarbiavimas turi vėliau dar daugiau sutvirtinti jų harmoningą sugyvenimą. Pabaltijo kraštų socialistinės partijos, palikdamos ateičiai apspėsti, kiek glaudžiai tas bendradarbiavimas išlaisvintųjų Lietuvos, Latvijos ir Estijos kraštų turėtų reikšėti ateityje, kviečia jau dabar, kiek sąlygos leidžia, minimojo bendradarbiavimo siekti.

PTJ sesijai Strasburge apie pabaltiečių socialdemokratų siūlomą Pabaltijo valstybių uniją pareiškimą padarė latvių atstovas Dzileja.

IŠ SOVIETINĖS OKUPACIJOS METŲ

Per lietuviškąsias radijo valandėles buvo plačiai nušviesti prieš 15 metų komunistų siautejimai Lietuvoje, čekistų vykdyti lietuvių veikėjų suimnėjimai, bolševikų terorinės priemonės ir, suklastojus lietuvių tautos valią, pagal Maskvos direktyvas pravesta vad. "liaudies seimo" rinkimų komedija, taip pat "patenkintas" tariami savanoriškas "prašymas", kad okupantai priimtų Lietuvą į "tarybinių tautų šeimą". Š. m. liepos 5 d. suėjo lygiai 15 m. kai buvo paskelbti rinkimai į "liaudies seimą". Lietuvoje patys žmonės matė, kaip komunistai tyčiojasi iš laisvų rinkimų ir rinkėjų. Tai paliūdijo laisvėje atsidūrę buvusieji "seimo" nariai Dr. Garmus, artistas Kačinskas, L. Dovydenas. Vėliausiai paskelbtuose rašyt. L. Dovydeno atsiminimuose pasakojama, kaip bolševikai atsigabeno iš Maskvos spec. balsams mesti urnas, kuriose įmestieji balsai tam tikros mašinos būdavo sudėstomi iš eilės. Tiksliai atžymėjus balsavusius, tuo būdu bolševikų saugumas žinojo, kas balsavo prieš okupantus ar metė "Melchiorą Putele", ir vėliau juos pradėjo suimnėti. Apie tas spec. urnas nežinojo tik patys kp patikėtiniai ir bolševikinės saugumas. Galimas dalykas, kad ir dabar tokios bolševikinės spec. urnos balsams dėti tebevartojamos Lietuvoje. Bolševikai jau 24 val. anksčiau, negu iš tikro balsavimo duomenys buvo oficialiai "suskaiciuoti", balsavimo rezultatus paskelbė Londone. Bet tai jiems — įprastas dalykas. Laisvasis pasaulis puikiai žino, kad lietuvių tauta niekad neatsisakys, nepaisant, ką bešnekėtų Paleckiai, Sniečkaitai ir kt. okupantams bolševikiniai parsidavėliai, teisės laisvai tvarkyti savo likimą ir kaip norėdama spėsti savo gyvenimą.

AB iš Muncheno net pacitavo į juosteles prieš 15 m. užrašytus J. Paleckio ir kitų pareiškimus, kaip tie gyrė čekistų siautejimą, stengėsi pateisinti lietuvių suimnėjimą, įrodinėdami, kad okupantai esą lietuvių draugai. Per AB iš Vašingtono buvo plačiai atpasakoti Dekanozovo, Stalino, Molotovo ir kitų patikinimai bei oficialūs pareiškimai, kuriuos netrukus jie patys begėdiškiausiai sulaužė. AB iš Vašingtono plačiai pacitavo Sovietų vadų, ypač Molotovo, pareiš-

Tarp delegatų iš Sovietų pavergtų kraštų buvo Lietuvos Socialdemokratų Partijos atstovai: iš Vokietijos nuvykęs VLIKO narys J. Glemža ir iš D. Britanijos — inž. J. Vilčinskas. Prieš kongresą Lietuvos Socialdemokratų Partija išleido 32 pusl. leidinį angliškai "LSDP for Lithuania's Freedom". Kongresą atidarant kalbą pasakė britų darbo partijos vadas Cl. Attlee, apibūdinamas prasidedančią naują tarpt. santykių erą, mokslininkams išradus būdą pagaminti vandenilio bombą. Darbo partijos gen. sekr. Morgan Phillips smarkiai pasisakė prieš socialdemokratų persekiojimą anapus geležinės uždangos, ypač Čekoslovakijoje, Rumunijoje ir Latvijoje. Kongresas bolševikų vykdomą persekiojimą griežtai pasmerkė. Svarbiausieji kongreso pranešimai: Cl. Attlee — apie tarptautinę padėtį ir Jungt. Tautas, prancūzų socialistų veikėjo Jules Moch — nusiginklavimą, vokiečių SPD pirm. E. Ollenhauerio — Europos saugumą, prancūzo Guy Mollet — Europos tautų bendradarbiavimą ir kt. Kongresas taip pat pasisakė J. Tautų Chartos revizijos, Ženevos konferencijos, Vokietijos apjungimo, reikalingų Europos saugumui sudaryti garantijų ir kitais aktualiais klausimais, įspėdamas, kad už "koegzistenciją" nebūtų sumokėta per aukštą kainą.

DĖMĖSIO!

Lietuviškas krupnikas
ar degtinė

Pomeranz, Slyvinė, Stumbrinė — nepamainoma šaltomis žiemos dienomis! Reikalaukite hoteliuose tikrai Ernstan Bottling Co. Ltd. su Amerikos Erelu ant etiketės.

ELTOS kronika

* Plejaden leidykla Paryžiuje leidžia prancūzų k. literatūros leksikoną, kuris duos įvairių tautų literatūrų apžvalgą. Dr. Webermanno tarpininkavimu ir lietuviams pakviesti turėti jame savąjį skyrių, kuris turėtų duoti lietuvių literatūros pagrindinių srovių ir idėjų sintezę, turėtų lietuvių literatūrą jungti su pasauline literatūra, išskirti europinius lietuvių literatūros atžvėgius, duoti pačius svarbiausius lietuvių literatūros vardus bei veikalus, duoti chronologinių įvykių lentelę: veikalu atsiradimo, autorių ir mirimo datas. Darbas turi apimti 9-ius mašinėle rašytus puslapius ir chronologinę lentelę.

VLIKO Inf. Tarnyba šiuo reikalu kreipėsi į prof. A. Maceiną, prašydamą, kad jis paruoštų minimąjį darbą. Prof. A. Maceina su tuo sutiko. Ta proga tenka priminti, kad prof. A. Maceina yra parašęs lietuvių literatūros apžvalgą Vienoje išleistame austrų literatūros leksikone "Die Weltliteratur".

* Š. m. rugp. pradžioje Reutlingene VT būste šaukiamas IT Radijo skryrius bendradarbių suvažiavimas. Jame dalyvavo Inf. Tarnybos pareigūnai, Romos, Vatikano ir Madrido radijo stočių lietuviškųjų transliacijų vedėjai ir Europoje gyvenę Radijo skryrius bendradarbiai, taip pat ELTJ redaktoriai. Suvažiavime bus svarstomi informaciniai, propagandiniai ir administraciniai klausimai.

* Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio atstovų suvažiavimas vyko š. m. liepos 2-3 dienomis Toronto mieste, Kanadoje. Suvažiavime dalyvavo 15 atstovų, tarp jų evangelikų kunigai Trakis ir Pauperas. Centro komitetas paliko nepakeistas, tik nauju komiteto nariu pririnktas J. Vilgalys. Dabar komitetą sudaro 10 asmenų, būtent: M. Brakas — pirmininkas, Dr. M. Anysas ir M. Purvinas — vicepirmininkai, V. Pitkunigis — sekr., V. Peteraitis — išd. J. Stiklorius, J. Vilgalys, E. Nauburas, A. Puskepalaitis ir A. Paulaitis — nariai.

PRIEŠ ŽENEVO KONFERENCIJĄ į Angliją buvo pasiūta bolševikinių bažnytinųjų "vadų" delegacija, su kuria taip pat nuvyko latvių evangelikų "arkivyskupas" G. Turrs ir estų — Kivits. Pabėgėlių spauda rašo, kad ta jų kelionė taip pat turinti prisidėti prie "repatriacijos suaktyvinimo į gimtuosius kraštus". Šie bolševikiniai "pasiuntiniai" turį įtikinti Vakarų pasaulį, kad Pabaltijo kraštų padėtis esanti normali, o tremtinių skelbiamieji apie juos pranešimai esą netikri. Į Škotiją buvo nuvykusi 8-ia asmenų delegacija, kurioj dalyvavo skelbiamas gudų stačiatikių metropolitu Pitirinis-Mniški, Maskvos stačiatikių akademijos rektorius Ružnickis ir kt. Jie taip pat vizitavo "raudonąjį Canterbury dekaną". Kad jų neįtaryt esant Sovietų agentais, delegatai nenakvojo Sovietų pasiuntinybėje Londone. Bet ir britų spaudos daugelis juose mato bolševikų pasiūstuosius "Trojos arklius".

LIETUVISKA MUZIKA NAMUOSE

Būdami toli nuo Tėvynės galite girdėti savo namuose gerųjų dienų prisiminimui lietuvišką muziką, užsisaugę Lietuviškas Plokšteles. Plokštelių kaina, įskaitant ir persiuntimo išlaidas, — 8/6. (Kelios, sąrašė-pabrauktos, 11 š.). Pristatymas užtikrintas. Prašykite plokštelių sąrašo — Dainora Daunoraitė, 49, Thornton Av. London W. 4, England.

Redaguoja O. A. Pridotkaitė

VĒL PERVERSMAS AUDEKLUOSE

Neseniai buvo rašyta apie naujas sintetines medžiagas, kurios daro revoliuciją drabužiuose. Kai žmonės pradeda dengti Adomo ir Ievos nuogumą medžiagomis, pagamintomis iš oro, druskos, gazolino ir net iš stiklo, tai nekasdieninis dalykas. Bet šandien tie sintetiniai audeklai jau įėjo į mūsų gyvenimą ir pirkti "dacron", "nylon" ar kokio kito pavadinimo sintetines medžiagas yra visai įprasta.

Du Kanados mokslininkai, dirbdami Kanados vyriausybės kariškose laboratorijose, surado būdą taip suverpti pluoštą (vilną, medvilnę, šilką, sintetinę vilną ir kt.), kad iš tų siūlų išaustas audeklas yra 5-10 kartų stipresnis, už senovišku būdu suverptą audeklą. Šį naująjį verpimo būdą atrado mokslininkai pulk. H. A. Delcellier ir Dr. J. V. Weinberger.

Naujas išradimas dar tebe laikomas paslaptimi, nes jis nėra patentuotas. Bet šis verpimo būdas jau paleistas į darbą. Kanados vyriausybė užsakė septyniuose audyklose ir verpyklose gaminti naują nepaprastai tvirtą medžiagą kariuomenei aprengti. Pagal Kanados ir JAV-ųjų susitarimą dalintis kariškais išradimais, JAV-bės gavo iš Kanados paslaptį.

Vėliau, kai Kanados vyriausybė išims patentą naujai medžiagų gamybai, paslaptis bus žinoma visame pasaulyje. Nors jau ir dabar apie naują išradimą duodama šiek tiek žinių.

Naujų medžiagų gaminimas priklauso nuo skirtingo siūlų verpimo. Seniau žmonės pluoštą sukdavo rateliais ar verpyklose į storesnius ar plonesnius siūlus ir iš tų siūlų audė audeklus. Kanadiškiai išradėjai sugalvojo siūlą verpti kitaip. Jie į siūlo vidurį įverpia labai stiprią "širdį" ar "skeletą" iš neskelbiamo pluošto ir apie tą plonučiuką stiprų siūlelį verpia ar apsuka bet kokį kitokį pluoštą. Tokie siūlai yra labai stiprūs. Iš jų išaustas audeklas savo išvaizda visiškai nesiskiria nuo kito to paties pluošto audeklo, bet jis yra kelis kartus stipresnis. Kaip namas pastatytas iš

plytų ir plieniniais griaučiais yra daug tvirtesnis už namą pastatytą tik iš plytų.

Naujo audeklo pagaminimas kainuoja tiek pat kiek ir paprasto audeklo, o jis yra dėvimas 5 kartus ilgiau. Tuo būdu Kanadai kariuomenės aprengimas kaštuos 5 kartus pigiau.

Toks perversmas medžiagose daug gali pakenkti tekstilės pramonei. Vilna, medvilnė, šilkas, sintetiniai audeklai "nukentės" dėl naujo išradimo.

Pagal Kanados įstatymą išradėjai, pulk. Delcellier ir Dr. Weinberger, kaip valdžios tranautojai, jokio pelno neturės. Jiems už išradimą Kanados valdžia sumokėjo lygiai vieną dolerį ir jie tą dolerį pasidalino. Jie turi pastovų darbą ir galės toliau daryti tyrimus.

Naujas kanadiečių išradimas sukėlė didelį susirūpinimą visoje tekstilės pramonėje.

Išradėjai sako, kad pradžioje nauji audeklai bus naudojami tik ten, kur reikia labai stiprių medžiagų: audeklai automobiliams užklotus, užvalkalus sėdynėms, darbo drabužiams ir kt. Vėliau naujos medžiagos bus prieinamos visiems.

Moterys užkariauja visą darbo sritį

JAV Darbo Departamentas praneša, kad moterys dabar jau dirba nuo A iki Z — visuose 446-se užsiėmimuose, pažymėtuose 1950 m. gyventojų surašyme. Per tą surašinėjimą rasta daug moterų architektų, chemikų, inžinierių, dantų gydytojų, chirurgų, advokatų ir teisėjų. Jos yra sargybinės, durininkės, auto stočių patarnautojos, parkų ir aikščių prižiūrėtojos, automobilių aikščių tvarkytojos, pečiurės, liejinkės, tirpintojos ir kitų įvairių mašinų operatorės. Moterų skaičius raštinių tarnybose paaužo iki 2 milijonų. Sekretorių, mašininkų ir stenografisčių skaičius padaugėjo puse milijono. Moterų skaičius mašinų operatyvinėse pareigose padidėjo iki 3 milijonų. Didžiausias padidėjimas pasireiškia drabužių įmonėse, elektros reikmenų fabrikuose ir skalbyklose. Didelis moterų skaičius dirba technikoje pareigose. Tarp jų — radijo operatorės, atletės, sporto instruktorės, matininkės ir braižytojos.

Prancūzė Francoise SAGAN — šių laikų literatūrinė sensacija

Visa jos literatūrinė karjera prasidėjo su gimnazijos baigiamaisiais egzaminais, per kuriuos mergaitė suklupo ir neišlaikė. Norėdama kaip nors atsisteisti tėvams ir juos paguosti, kad ji neišlaikė egzaminų, sugalvojo parašyti romaną. Rašė be jokių pretenzijų, taip sau, pati nesitikėdama, kad jos knyga pasidarys populiari. Turėdama 17 metų, ji parašė "Bonjour Tristesse" romaną, kur su visa psichologija žvelgia į šeimos gyvenimą. Romanas turėjo didelį pasisekimą Prancūzijoje. Neseniai jo vertimas pasirodė ir Amerikoje. Išsivertė ir vokiečiai. Jos knyga nori filmuoti Hollywoodas.

* Dail. N. Savickaitė — Mockienė, meną studijavusi Stuttgarte, dabar gyvenanti Kolumbijoje, Bogotoje surėngė savo kūrinių parodą, išstatydama 40 paveikslų.

Meilė į dantis nežūri

Sydnejuje apsidėvė viena kiek ypatingesnė pora: jaunoji, Mrs. Franklin, turi 57 metus, žilus plaukus, 7 vaikus ir 12 vaikaitių, o jaunas Mr. Dempsey, 18 metų. Viena iš "jaunosios" dukterų buvo pamerge.

"Mes mylimės nuo pat pirmo susitikimo", pareiškė jaunieji. "Kai du asmenys yra įsimylėję, amžius nevaidina jokio vaidmens", — tokia abiejų nuomonė.

IKI ŠIOL DAINAVAU ŽMONĖMS, DABAR — GYVULIAMS

Mažasis restoranas New Yorke, kur Beniamino Gigli valgydavo pietus, buvo uždarytas. Uždarytas buvo ir kitą ir trečią dieną. Jos savininkas italias, lygiai kaip ir kiti jo tautiečiai, kurių New Yorke gyvena daugiau nei pačioje Romoje, tom dienom buvo suplaukę į Metropolitan Operą. Ten Beniamino Gigli dainavo paskutinį kartą "Rigoletto", "Aida", "La Gioconda". Jis susilaukė 65 metų ir nusprendė daugiau scenoje nebesirodyti.

Gigli pradėjo dainuoti bažnytiniam chore, būdamas septynerių metų, savo gimtajame bažnytkaimy Recameti prie Imini. Kiekvieną sekmadienį jam už tai duodavo po kelis pinigėlius. Juos dėdavo į "banką", taupydamo, svajodamas su tėvais kada nors išigyti ūkelį.

Trylikos metų Gigli buvo jau vaistinininko gizelis. Maišydamas miltelius ir tepaliukus ar gražesnėm klientėm paduodamas vaistus, pridėdavo priedo dar ir arių iš kurios operos. Šešiolikos metų jis nukeliavo į Romą, norėdamas būti namuose patarnautoju. Juo susidomėjo muzikos mokytojas Rossati. Jį pradėjo mokyti, bet neleido viešai niekur pasirodyti ligi 24 metų amžiaus. Pirmą kartą Gigli dainavo 1914 m. "La Giocondoje", o jau po ketverių metų jį pasikvietė garsusis Toscanini į Milano nemažiau garsią La Scalos operą.

Už Gigli buvo garsesnis tenoras Caruso, laikomas geriausiu pasaulyje. Atsitiko taip, kad 1921 m. Caruso turėjo dainuoti New Yorke Metropolitan Operoje "Andrė Chėnier" ir paskutiniu momentu susirgo. Žinai tik vieną pasaulio dainininką, kuris gali Caruso pavaduoti, — kalbėjo teatro direktorius: — tai Gigli. — Direktorius tai gerai žinojo, nes jis buvo tas pats Rossati, kuris mokė Gigli dainuoti. — Beniamino Gigli be partitūros, atmintinai gali sudainuoti 62 operas, — pasididžiudamas kalbėjo direktorius.

70-jo RĖMĖJŲ BŪRELIO

Prieš tris metus S. Dainiaus ir Br. Lukavičiaus pastangomis buvo suorganizuotas Adelaidėje Vasario 16-tos Gimnazijai remti 70-tasis Rėmėjų Būrelis. Pirmuoju būrelio vadovu buvo Juozas Lapšys, suradęs daug pastovių narių ir išpopuliarinęs būrelį. Antriesiems metams sėkmingai vadovavo J. Vizbaras, dar padidindamas būrelio narių skaičių. Nuo pereinamųjų metų liepos 1 d. iki š.m. birželio 30 d. vadovu buvo K. Kuniutis. Per metus laiko surinkta ir išsiųsta iš pastovių narių ir vienkartinėjų aukotojų £246. Šią sumą suaukojo šie asmenys: J. Vizbaras £12, V. Vosylis £11, L. Garbaliuskas £10, K. Kuniutis £10, A. ir A. Morkūnai £9/10/-, P. Šatkus £9/10/-, J. Klimašauskas £9, St. Petraitis £8, K. ir K. Pociai £7, J. Abromas £7, S. ir V. Fledžinskai £6, V. Janulis £6, J. Kiveris £6, Juozas Lapšys £6, Juozas Milaknis £6, J. Norkūnas £6, V. Tūgautis £6, V. Vilčinskis £6, Jonas Lapšys £6, J. Kleinauskas £6, A. Merūnas £5/10/-, V. Žalkauskas £5/10/-, S. Dainius £5, A. Gudas £5, A. Levickis £5, J. Kiškis £5, Br. Lukavičius £5, J. Mockūnas £4/10/-, V. Morkys £4/10/-, Speičys £4/10/-, L. Vaičius £4, J. Sabekis £3/10/-, L. Jaronis £3/10/-, K. Kriščiūnas £3, J. Langevičius £3, S. Povilaitis £3, K. Jurgaitis £2/10/-, V. Dumčius £2/10/-, O. Pridotkaitė £2, J. Storpirstis £2, J. Vebrys £2, St. Reivytis £2, J. Ambrasas £1, A. Alkevičius £1, K. Naužius £1, Lazarevičius £1, p.p. Rudzinskai £1, A. Alvikas £1, X£1, P. Matiukas 10/-, P. Štuopys 10/-, A. Lioginas 10/-.

Iš minėtos sumos £229 buvo pasiųsti globojamos mokinės Rūtos Juodsniuktės išlaikymui, £7 Gimnazijos Rūmų išpirkimui ir £10 globotinei asmeniškai Kalėdų švenčių progai.

Per tris savo gyvavimo metus būrelis yra surinkęs ir pasiuntęs Gimnazijai viso £619 (apie DM5760,00).

Pagal mėnesinį aukų lapą surinkti pinigai išsiunčiami kiekvieno mėn. gale. Sifoniamų raštų nuorašai ir iš Gimnazijos gaunami pakvitavimai laikomi būrelio byloje chronologine tvarka.

Nuo š. m. liepos mėn. 1 d. būreliui

Po valandos Gigli jau buvo scenoje ir nepraleido savo partijoje nė žodelio.

Caruso netrukus mirė ir Gigli išbuvo 12 metų pirmuoju tenoru Metropolitan Operoje. 1933 m. jis dainavo Londone. Atsargūs anglai buvo sužavėti "antruoju Caruso". Gigli buvo išvestas tokiu vertinimu iš pusiausvyros: "Esu ne antrasis Caruso, bet pirmasis Gigli," protestavo jis.

Jis virto didžiuoju pasaulio dainininku. Europoje už vieną vakarą jam mokėjo po pustrėčio tūkstančio dolerių, Amerikoje dvigubai tiek, o kur dar filmas, televizija. Jo tautiečiai italai laikė jį didvyriu ir vadino "lakštingala su drūtu pilvu."

Tikrai, senstantis Gigli buvo drūčkis ant trumpų kojelių, su riebiom baltom rankom, kurios kalbant ir dainuojant jam be paliovos maskatavo. Bet kai tik jis pradėdavo dainuoti, publika užmiršdavo, kaip jis atrodė. Jis ir pats nesirūpino būti lieknas. Jis ir nugeria, kiek nori. Ir net išmoko pats virti. Nei chianti vynas nei cigarrai jam nieko nekenkė. "Tokiais niekais aš nesirūpinu. Aš atidarau burką, ir balsas pats eina. Miklinti balsą, repetuoti? Tai nereikalinga, nes visą dieną dainuoju savo malonumui."

Ir šandien, kai jam 65 metai, jo balsas nerodo jokio pavargimo ar pasenėjimo ženklų. Bet jis nusprendė:

"Reikia baigti, kol dar visi teatro bilietai išparduodami. Bet aš dainuosiu ir ateity. Manęs klausys tūkstančiai. Mano nauja publika bus mano ūkio gyvuliai."

Mat iš tų pinigėlių, kuriuos Gigli pradėjo krauti nuo septynių metų amžiaus, jis nusipirko netoli savo tėviškės svajotą "ūkelį", kuriame yra 2000ha žemės, 2500 karvių, 4000 kiaulių ir daugel arklių. Čia jis nori susilaukti savo gyvenimo saulėlydžio.

Tik vienoje srityje Gigli nebuvo populiarus — politikoje. Jis leido išnaudoti savo vardą rinkimuose į parlamentą ir ... nebuvo išrinktas.

(Darb.)

VEIKLA ADELAIDĖJE

vadovauti sutiko ir pareigas eina P. Šatkus, 23 Milner St., Hilton, S.A.

Nuoširdi padėka visiems aukojusiems tautiečiams, ypač šeimoms, kurių, nežūrint savo piniginių sunkumų, (turintieji išsimokėtinai namus, leidžia vaikus į mokyklą ir t.t.) dar įstengia kas mėnuo reguliariai aukoti ir Gimnazijai. Taip pat nuoširdi padėka Br. Lukavičiui, kuris per išitus metus uoliai talkininkavo renkant aukas ir rėmė būrelį.

Kaip matote, būrelis per tris savo veikimo metus yra nuveikęs daug, tad ir toliau prašome tautiečių tokiu pat dosnumu palaikyti būrelį, o tuo pačiu ir vienintelę veikiančią lietuvių gimnaziją. K. Kuniutis

* Neišleisk pinigų, kurių dar nesi uždirbęs. Nieko nepirk vien dėl to, kad daiktas pigus.

Tomas Jefferson

* Tas, kas pinigus tinkamai išleidžia, yra jų ponas. Tas, kurs juos krauna, yra taupytojas. Tas, kuris juos myli, yra kvailys. O tas, kuris juos garbina, yra stambeldys.

Petrarka

MIELI TAUTIEČIAI!

MELBOURNO LIETUVIŲ PARAPIJOS KIOSKAS

jūsų laukia šimtai įvairiausių, iš viso pasaulio suplaukusių, lietuviškų knygų, žurnalų bei laikraščių. Sekmadieniais prieš ir po pamaldų prašome užteiti — įsitikinsite.

Čia taipgi priimama laikraščių bei žurnalų prenumeratos, į laikraščius bei vietas skelbimai ir kit. Toliau gyvena kviečiami rašyti Kiosko vedėjui (N. Butkūnas, 9 Cowper st., St. Kilda, Vic.) Gavus pinigus knygos siunčiamos paštu. (Pridėkit kiek pašto išlaidoms).

Šiuo metu yra puiki proga pigiai išigyti netrukus išleidžiamus

gen. St. Raštikio Atsiminimus, du tomus, po 400 gausiai iliustruotų puslapių, įristus, už £4.11.0. (vėliau kainuos £5.9.0). Siųskite užsakymus.

KANADOS PIRMOJI ADVOKATĖ

Clara Brett Martin, torontietė, buvo pirmoji moteris, kuriai buvo leista praktikuoti visame Br. Commonwealthe. Kad šitą garbę įsigytų, ji turėjo įrodyti Kanados Teisių Draugijai (Law Society), jog moteris yra taip pat "asmuo".

Ji baigė Toronto Trinity College ir pradėjo mokytojavimo karjerą. Kada ji nusprendė norinti praktikuoti teisę, to taip greit negalėjo pasiekti, nes sutiko visą eilę kliūčių. 1891 m. miss Martin pateikė formalų prašymą gauti leidimui. Prašymas buvo pavestas specialiam komitetui apsvarstyti. Galbūt buvo tikėtasi, kad ji pavargys nuo laukimo ir savo dėmesį nukreips kur kitur. Miss Martin bet gi įrodė, kad ji turi ir kantrybės ir pasiryžimo.

Ontario prov. veikė 1892 m. balandžio 14 d. įstatymas leidžiantis ir moterims praktikuoti teisę. Tačiau Law Society, pasiremdama teisiniais argumentais vėl atsiskakė duoti jai leidimą. Miss Martin tada kreipėsi į Attorney-General, Sir Oliver Mowat, ir gavę greitą atsakymą, kad, jei Society ir toliau atsiskakys duoti leidimą, jis pasirūpins įstatymu, kuris privers Society tokį leidimą išduoti. 1892 m. gruodžio mėn. jis padarė atitinkamus žygius pačioje draugijoje, kad ji būtų įsileista.

Ir tik sekančių metų birželio mėn. Clara Brett Martin gavo pranešimą, kad ji priimta ir įtraukta į Draugijos knygas. Tuo tas visas triukšmas ir baigėsi. Į advokatų luomą ji įstojo 1897 m. Tuo būdu pirmoji moteris Britų Commonwealthe įsigijo šias teises. Vėliau ji buvo išrinkta į Board of Education. Pasitraukė iš pareigų 1911 m. ir mirė 1923 m.

SPAUDOS APŽVALGA

TAUTINĖS SĄJUNGOS SEIMAS AMERIKOJE

Gegužės mėn. pabaigoje, Bostone įvyko Tautinės Sąjungos seimas, ypatingai gausus savo atstovų dalyvavimu. Apie Seimo posėdžius bei nutarimus plačiai rašo "Dirva", kurioje, tarp kita ko, skaitoma:

Seimą atidarė Bostono skyriaus pirm. J. Kasmauskas. Į atidarymo prezidiumą buvo pakviestas kun. Virmauskas, konsulas Šalna, adv. A. Oliš, SLA pirm. adv. Kalinauskas, prof. Puzinas, Dr. S. Biežis, A. S. Trečiokas, prof. Končius, Sąjungos pirm. adv. Lapinskas, Sąjungos vadovybės nariai ir kt. asmenys.

Tautinės Sąjungos seime platesnius pranešimus padarė: A. Lapinskas apie Sąjungos veiklą, A. S. Trečiokas apie BALFO veiklą, A. Oliš apie veiklą AL Taryboje, B. Gaidžiūnas apie Vilties D-į ir V. Rastenį apie Tautinio Sąjūdžio veiklą, padėję VLIKe, Nepriklausomybės Fondą ir kt. Seimo dalyviai keltais klausimais pareiškė savo nuomones, diskusijose jieškojo naujų ir Sąjungai naudingų siūlymų. Reikia pripažinti, kad visų skyrių delegatai posėdžiuose aktyviai jungėsi į keliamų klausimų sprendimą.

Baigdamas savo posėdžius, Seimas priėmė eilę pasisakymų aktuolaisiais klausimais, iš kurių paminėtini šie svarbesnieji:

* Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas (Baltas) yra didžios lietuvių šalpinės tautos reikalas ir turi būti visų lietuvių nuostandžiai remiamas.

* Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga yra Amerikos lietuvių organizacija, kurios uždavinys veikti pagal Sąjungos įstatus JAV-bių ribose. LTSąjūdis yra organizacija, skirta tvarkyti lietuvių reikalus, išeinančius už JAV-bių ribų.

* Amerikos Liet. Taut. Sąjunga teigiamai vertina LTSąjūdžio bendradarbiavimą su kitomis organizacijomis, su kuriomis jis sutaria dėl pagrindinių dėsnių, taikytinų Lietuvos išlaisvinimo pastangose.

* Seimas didžiai vertina Amerikos lietuvių vienybę, besireiškiančią ALTO organizacijoj. Jis yra giliai įsitikinęs, kad šioji vienybė yra būtina reikalinga Lietuvos laisvinimo darbų sėk-

mingumui. Ir Seimas yra įsitikinęs, kad visi čia pareiškėti pasisakymai yra pilnai suderinami su plačiai suprasta vienybės mintimi, kuria grindžiamas Amerikos Lietuvių Tarybos darbas.

Po to Seimas išsirinko naują vadovybę, Naujuoju Sąjungos pirminku išrinktas Dr. S. Biežis iš Čikagos, o nariais išrinkti: adv. A. Lapinskas, inž. J. Jurkūnas, Dr. J. Bartkus ir Dr. B. Dirmeikis.

Vaikų literatūros klausimu

rašo "Tėviškės Žiburiai". Straipsnio autorius visai teisingai pastebi, kad —

"Dirbantiems liet. spaudos platini- mo darbą neretai tenka išgirsti nusi- skundimų dėl stoko leidinių, skirtų vaikams iki 10-12 metų amžiaus. Gal būtų ir netikslu teigti, kad tokių veikalų iš viso nėra. Anaiptol, jų yra nemažai, bet ... jie guli apdulkėję kny- gynų lentynose. Knygelės, kaip B. Voveraitės "Viltrakių vaikai", St. Zobars- ko "Doleris iš Pittsburgo", Jankaus "Po raganos kirviu", Giedriaus "Le- kučio atsiminimai" ir kitos įdomios sa- vo turiniu knygelės nepatraukia ne tik vaikų, bet ir tėvų dėmesio. Ir tai tik todėl, kad jos išleistos nepatrauk- liai, smulkiu spaudmeniu ir vargin- gom iliustracijom ar net ir visai ne- iliustruotos. Vienintelę puošnią knyge- lę — V. Nemunėlio "Meškiukas Rud- nosiukas" — pasistengė išleisti J. Ka- počius JAV-bėse. Tai buvo viena pū- liariausių vaikų knygių, nes ji buvo papuošta spalvotomis, vaikui suprantamomis iliustracijomis.

Tokių spalvotų knygių trūkumo priežastis yra nesunkiai atspėjama. Iš- leidimas beveik dvigubai brangesnis, o turtingų leidyklų neturime. Čia ir turėtų ateiti patys tėvai į pagalbą.

Toliau autorius reiškia nuomonę, kad —

"Kultūros Fondas turėtų paskelbti premiją už šiais metais išleistą gra- žiausių bei tinkamiausių vaikams knygą: O plačioji lietuvių visuomenė turi pagaliau išgirsti K. Fondo prašy- mą aukoti, kiekvienas pagal savo iš- gales, lietuviybės išlaikymui. Jei mes

Vienas amerikietis vokiečių po 30 metų aplankė savo tėvynę ir pasižiū- rėjęs susiėmė už galvos: "Ką jūs pa- siėmėt iš Amerikos, tai nėra tikroji Amerika, — susirūpino jis, — jūs pa- siėmėt džadzą, komikus, džitterburgą. Bet yra kita Amerika — su rimta mu- zika, literatūra, mokslu ir t.t."

Tai jam atrodė baisu, nes su metais buvo atėjęs didelis skirtumas tarp bu- vsios ir dabartinės Vokietijos jauni- mo. O kokiais rūpesčiais iš tikrųjų da- bartinis Vokietijos jaunimas gyvena, rodo Bielefeldo instituto visuomeninei nuotakai tirti pranešimas.

Apklausinėjęs 1493 vaikus ir mergi- nas tarp 15 ir 24 metų, institutas pri- ėjo išvadą, kad tik 34% mielai klauso- si per radiją džadzą, tik 15% sambą, boogie-woogie, džitterburgą; tik 44% nuolat skaito komikus. Per 62% mie- liau klausosi kitokios muzikos; 82% pasisako šokį mieliau valsą, tango, fokstrotą. O 52% skaito tokias knygas kaip Goethe ir pan.

Tačiau pokarinis jaunimas augo ypatingai sunkiose sąlygose. Baimė, nepriteklūs pažadino jų slaptą troški- mą turėti turto. Dėl to 47% pasisakė svajojį apie drabužius, dviračius, bal- dus, papuošalus, o net 52% tiesiog tuos troškumus išreiškia "tūkstantine markiu."

Politikai rodo mažą dėmesio. Mer- gaičių net 57% visai nesidomi politi- ka, ir tik 2% priklauso politinėm par- tijom. Bet tai nėra jokia opozicija valstybei. Už demokratiją pasisakė

šiemet neturėsime tinkamų vaikams knygų, galime drąsiai patarti mūsų dabartiniams leidėjams ieškoti kito verslo, nes už metų — kitų lietuviškos knygos pareikalavimo nebebus — jaunimas nebus įpratęs skaityti gim- taja kalba."

Tie patys blogumai ne tik Kanado- je, bet ir Australijoje. Tačiau viena vi- sur aišku: be pašalinės pagalbos lei- dėjai negali spalvotom iliustracijom vaikams knygu išleisti, nes vaikų lite- ratūros paklausa labai maža ir pa- dengia tik labai mažą išlaidų dalį. O iš kur leidėjai gali padengti nuosto- lius, jeigu patys vos vegetuoja?

60%, jau daugiau nei prieš metus, ir 63% pasirengę atlikti karinę prievolę, jeigu reikės, bet tik 27% sakėsi "mie- lai" tai darysią.

Daugumas jaunimo pasisakė svajo- jį apie ramų, natūralų gyvenimą — motinos ir tėvai šeimos, tarnautojai, mokytojai, sau gyvenimo pavyzdžiu ima tos rūšies žmones, bet ne politikus ir ne karius. Politikais norėtų būti tik 2 procentai, o didžiaisiais kariais pa- sekti tik 1%.

Visus atsakymus sutraukdamas, institutas padarė išvadą, kad dabarti- nis vokiečių jaunimas yra kritiškas, užsidaręs, be didelių iliuzijų ir ieškąs kuo tvirčiau atsistoti kasdieniniame gyvenime.

KNYGOS

AUSTRALIJOJOS LIETUVIO Leidykloje, 35 Cator Str., Hindmarsh, S. A., yra gau- namos šios knygos (kainos su persiunti- mo išlaidomis):

P. Abelkis — **ATLAIŲ PAVĖSY**, roma- nas. 467 psl., kietais viršeliais.....£1.17.0

Alė Rūta — **DUKTE**, apysaka, 249 psl. kietais viršeliais 13/0

Alfonas Gricius — **TROPIKŲ ELEGIJOS** lyrika, 64 psl. 6/6

P. Jatulis — **PO TŪKSTANČIAIS KAU- KIŲ**, pasakojimai iš misijonierių nuotykių Azijoje, Afrikoje, Amerikoje, Australijo- je. 240 psl. 6/6

Marija Radzevičiūtė — **ZEMELE SVEN- TOJI**, romanas, 183 psl., 6/6, ger. pop.8/6

Prosper Merimee — **LOKYS**, novelė apie Žemaitijos grafo šemėtos šeimos tragedi- ją 5/6

Balė Voveraitė — **VILTRAKIŲ VAIKAI**, apsakymėliai vaikams, 111 psl.9/6

DIDYSIS IR MAŽASIS PETRAS

(Tąsa iš 5 psl.)

Na, to buvo per daug: jis negalėjo sykiu muštis ir rėkti. Dičkis jį vėl par- sikirto ant žemės ir, norėdamas apramdyti jo kakarinę, sugriebė už gerklės. Ilgai ar trumpai jis spaudė vaikino koserę, kas čia supaisys. Diedas tik tada atitoko, kai pamatė putas ant mažojo Petro lūpų. Nusigandęs pašoko didysis. Vaikėzas bet- gi nekilo; raudonas jo veidas pasmė- lo; jis subūrė kojomis, lyg jieškoda- mas atsispirti, dešinysis jo žandas trukčiojo, paskui smarkas pradėjo tir- tėti.

Didžiajam Petrai vis labiau ir la- biau mušė smilkinius. Jis jau nematė aplink kiemą stovinių sandėlių, nei malkų, nei šulinio. "Negyvas" — šovė jam galvon. Jis atsiklaupė ir pakruti- no mažąjį Petrą.

— Kelkis, kelkis! Klausyk, aš tau palieku peilį tik kelkis!

Anas nejudėjo. Umai suriko žmona:

— Policininkas, policininkas!

Iš tikrųjų! Ar šauksmo nusiklausęs, ar bala žino kokių reikalų kieme prie kirtikų žengė policininkas su gumine lazda ir baltomis pirštinėmis.

— Dabar mane suims ir kalėjime pūdys, kad žmogų užmušiau, — dingtelėjo Petrai ir svaiguliudamas jis pasitraukė už kupetos malkų. — Geruoju nepasiduosiu. Verčiau tegu vietoj pribaičia.

Jis matė, kaip policininkas ramiai priėjo prie mažojo, pajudino jį, pas- kui atsigręžęs kažką pasakė moteriai. Tas lėtumas, tie neskubūs žingsniai, tingūs pasisukimai tiesiog dusino žmogų anapus šakalių. Jam rodės, kad jį jau suėmė, gatve paskui jį grūdasi pulkas vyrų, bobų, vaikų ir bado pirštai: "Ana, į teismą veda; jis pasmaugė mažąjį Petrą." Paskui žuvo ir teismas, ir namai ir minia. Va- landėlė jis nieko nematė, tik tą žydro dangaus sklypą ties stogu. Toli kur švilpė sirena.

Ir tuo tarpu girdėti aiškus vyriškio

balsas:

— Nu, tėvai, pasirodykl

Didysis Petras tylėjo. Ir baisu ir graudu! "Argi dabar mane areštuos?" Policininkas priėjo prie kupetos ir tarė:

— Ko murksai už malkų?

Nesulaukęs atsakymo, jis gretinosi prie slapuko. Šis traukėsi atgal. Taip abu kurį laiką vaikštinėjo aplink mal- kas. Policininkas paspaudė žingsnį, žmogus taip pat davė didesnį šuolį. Pagaliau juodu ristelė vienas paskui kitą lapsėjo, ir ta pramoga moteriai turėjo patikti, nes ji įsiremė vidury kiemo ir akyiai grožėjosi lenktyne- mis.

— Stok! — sušuko policininkas.

Bet tų smarkių žodžių didysis Pet- ras nepaisė, ir atrodė, kad jis iš tikrų- jų ne juokis krečia. Jis buvo sušilęs, kakta išprakaitavus, o burna buvo pražiota.

Policininkas papūtė švilpuką. Be- matant vartuose išdygo jam du padė- jėjai.

— Ar iš galvos eina! — suburbėjo Petras, dar labiau nusmelktas, atsar- giai stebėdamas pro malkų kūgį.

Ir jo žmona susirūpino. Ji pasitrau- kė prie šulinio ir tarė:

— Tėvuliuk, nepasiduok! Sugavę jie tave po gyslelę išstampys, — gaudeno ji.

Seniui patarimų nereikėjo. Jis nieko daugiau nė nemanė, kaip bėgti. Ta- čiau priešai supo jį iš abiejų šonų. Jam teliko viena: sprukti pro šulinį ir persokti tvorą. Jis ir pasileido akių tiesumu, nepastebėjęs, kad ir tas ke- lias paspėstas. Išvydęs tenai polici- ninką, žmogelis staptetėjo ir išgirdo už savęs: "Jau turiu jį." Taip, tuos žo- džius sakė pagyras, kuris per greit pa- sigarsino savo laimikiu, nes didysis Petras šoktelėjo pirmyn ir per rentinį puolė į žmonos rankas, tarsi jos glė- bys būtų apsauga nuo visų pavojų. Jis nė nepasiekė moters: jo kojos už- kliuvo už šulinio, jis pats pasverdėjo,

kilstelėjo rankas į viršų ir nusiragoži- no į vandenį.

Petrienė klyktelejo ir sudribo ant pliauskos. Policininkai, pribėgę prie šulinio, nukarino mokaules žemyn. Paviršiuje kyšojo Petro galva, dumb- lais ir maurais apdrėbta, bet dar gy- va, nes lūpos prasivėpusios gaudė orą.

— Kopėčias nuleisti, — tarė vienas policininkas.

— Kur jas gauti?

— Aname kieme mačiau. Tik labai ilgos, man bus sunku pakelti.

— Eism visi.

Ir jie nužygiavo. Praslinko kelios minutės. Moteris atitoko ir spėjo suži- noti, ar jos Petrelis labai susimušė, ar galvos nesusitrenkė, ar kojos neišsi- narino. Viskas gerai, sakė jai balsas iš apačios, tik dumblo daug ir galima nugrimzti, jei tuojau neišgelbės.

Tuo tarpu kieme atsiliepė balsas:

— Kas ten, dėdieniuke?

Tai Petras, mažasis Petras, susikui- tęs, paisęs sėdėjo ant žemės ir trynė- si akis.

— Gyvas! — sušuko moteris.

— Kas gyvas? — skambėjo giliai šuliny.

— Mažius gyvas, didelis! Mažius! Tik pamanyk! Oi, net akyse žaižaruoja!

— Kas žaižaruoja? — teiravosi my- ruolis.

— O, vaikelai, kaip tu mus išgąsdi- nai! Mano vyras ...

Mažasis Petras pradėjo kažką atsi- minti ir tarė:

— A?

— Jis šuliny. Pačiam dugne. Tai tu gyvas?

— O ko aš turėčiau būti negyvas! Gi tas nuomarius mane kai kada pu- sėtinai prismaugia.

— Viešpatie! — žmona suplojo ran- komis. — Dieduk, ar girdi, jis nuoma- riu sirgo! Suprask — nuomariui Mes buvom pamiršę tą jo ligą. Tai galvelė tai galvelė!

Grįžo policininkai. Tikrų tikriausiai jie būtų stebėjęsi mažuoju Petru, bet

pirma turėjo gelbėti stambiausią šuli- nio vabalą. Nuleido kopėčias. Žmo- gus įsikabino į stipinų ir kapstėsi augštyt. Jis dar pusės kelio nebuvo atpūkstęs, kai jauniklis pasilenkė per rentinį ir atkišo jam peilį.

— Palauk, vyreli, duok man pirma išlįsti, — pasakė tasai.

Pagaliau jis apžergė rentinį, paėmė peilį ir atsistojo ant žemės. Moteris mažąjį Petrą truktelėjo į šalį, jam pa- kuždėjo išmintingą žodį ir dar pirštu pagrasino.

Tada policininkas paklausė, kas gi čia buvo. Žmona, didžiojo Petro re- miama, išaiškino, kad vaikas nuo- mariu krito, kad jos vyras ligonį ban- dės atgriebti, kad atėjęs valdžios žmogus jį baisiai nugąsdinęs, nes lyg gali žinoti, kas šiandien esąs kaltas, kas teisingas, arba už ką baudžią. Žodžių buvo pasakyta daug, jų tikrai nesigailėta, kartais jie nelabai vieni prie kitų lipo, bet mažasis Petras ties kiekvienu sakiniu taip narsiai linkčio- jo, jog nori nenori — reikėjo tikėti.

Policininkai dar kai ko teiravosi, jie buvo smalsūs, norėjo daug žinoti, bet moteris jiems į viską daliai atsakė. Kai jie su kopėčiomis išstriugino pro vartus, ji net pagalvojo, kad viskas užsiraukė daug gražiau, negu galėjai viltis.

— Na, mažasis Petrai, ar toliau dirbsim šiandien?

— Tai matai, kaip čia ... Gi tu vi- scas pažliugęs, dičkil!

— Teisingai šneki.

— Tai matai, gal geriau būtų persi- rengti.

— Judinsimės namo, vyručiai, — tarė žmona. — Juk reikia atsikvėpti. Pas mus, rodos, dar yra šio to kirmi- niui nuraminti ...

— Tada, tetule, ir aš nuo jūsų nesi- liksiu, — pasišūlė mažasis Petras, lū- pas trindamas.

— Nieko nepadarysi. Eism drauge rūpesčio pribaišti, — tarė didysis.

Ir jie, pasikišę po pažastę kirvius, paliko kiemą, malkų kupetą ir seną, kerpėmis apaugusį šulinį.

Iš Mr. J. Gausio Kontozos

GREIT PAVEIKE

Priešpriešai sėdi du vyrai. Vienas iš jų atsidaręs sardinių dėžutę ir gražiai nupjauna jų galvas. Antrasis klausia, kodėl jis jas numesiqs.

— Žmogau, nenumesiu, bet parduosiu, — sako anas. — Ar tamsta nežinai, kad sardinių galvos yra geriausias smegenų maistas?

— O po kiek parduodi? — paklausė susidomėjęs anas.

— Šitas šešias galėtumėt nupirkti po 6 pensus kiekvieną.

Tas užmokėjo 36 pensus. Tik po kokios minutės jis susigriebė:

— Betgi aš galiu gauti visą sardinių dėžutę už 20 pensų.

— Matai, kaip greit paveikė! — pastebėjo nusijuokdamas pardavėjas.

DIEVAS NESNAUDŽIA

Vieną kunigą paklausė, kodėl jis bažnyčioj poterius kalba taip tyliai, o pamokslą sako net šaukdamas.

— Matai, mano parapijiečių tarpe yra neprigirdinčių, o kiti pradeda ir snausti, o Dievas gerai girdi ir nesnaudžia... — atsakė kunigas.

KITOS APLINKYBES

— Mes su vyru susibaramė reguliariai kartą per mėnesį. Ar jūs taip pat?

— Ne. Mano vyras gauna savaitinį atlyginimą.

IRGI NAUDA

— Kokią naudą turime iš kiaulės?
— Pirmiausia tai mėsa.
— O kas dar?
— Gi kartais galima tuo vardu pavadinti ką kuriuos žmones.

SUPRATO KODEL

— Vaikų auklėjimui ypatingai svar-

bu, kad tėvai prie vaikų niekad nesibartų. Dėl to kaip tik mes su vyru pradėdame bartis, aš tuojau išsiunčiu vaikus laukan pažaisti.

— Ach, tai dėl to jūsų vaikai dienu dienas slankioja gatvėje.

GERA, KUR MŪSŲ NĖRA

Sov. Sąjungoje viena senutė sugalvoja išvykti į Ameriką. Ji ateina į partijos sekretariatą ir išdėsto savo reikalą. Partijos pareigūnas nenori būti nemandagus, tad sako:

— Ei, senute, ten gera, kur mūsų nėra!

— Taigi, taigi. Aš ir noriu ten, kur jūsų nėra, sūneli...

SĄSKAITA BANKE IŠGELBSTI

Kaulaitis dažnai turi nesusipratimų su savo žmona, dažniausiai dėl piniginių reikalų. Kartą jis pasiskundė dėl to savo bičiuliui Kalveliui.

— Tu neteisingai tvarkai savo reikalus, — sako Kalvelis. — Man su žmona dėl pinigų niekad netenka turėti nesusipratimų. Aš atidariau bankę sąskaitą mūsų abiejų vardais ir tai labai patogiu. Aš įmoku, o mano žmona išima, ir jokių nesusipratimų neįvyksta...

TEISIŲ LYGYBĖ

Moterų teisių gynėja susirinkime įsikarščiausi kalba:

— Ateis diena, kad moterys gaus vyrų atlyginimą!
— Taip, šį penktadienį, — kažkas atsiliepė iš salės.

ILSĖTIS RAMYBĖJE

Du draugai airiai dalyvavo bičiulio laidotuvėse. Grįždami namo jie kalbasi, kur katras norėtų būti palaidotas. Vienas sako norėtų būti pervežtas į

TEBEVILIOJA IR TEBETERORIZUOJA PABĖGĖLIUS

* Rumunai paskelbė per savo radiją ir spaudoje, kad laisvuosiuose Vakaruose esą jų tautiečiai grįžti į komunistinę Rumuniją. Kurie tai padarys iki ateinančių metų rugpjūčio 23 d., būsią atleisti nuo visokių bausmių. Tačiau ir laisvieji rumunai duoda bolševikams tokį pat atsakymą, kaip ir kitų kraštų politiniai pabėgėliai: pirma reikalauja laisvės jų tėvynėms, o paskum, sako, ir patys be jų raginimo grįšią atgal.

* Prancūzų telegramų agentūra AFP paskelbė pranešimą, paremtą rumunų kom. vidaus reikalų ministerijos duomenimis, kad, esą, du "amerikietiniai šnipai", George Georgiju ir George Kritesco, patys savo laisva valia prisistatę rumunų kom. saugumui. Jie teigia, kad buvę amerikiečių žvalgybos apmokyti Prancūzijoje ir dar paskiau — "pasitobulino" prie Atėnų. Paskum buvo parašutais išmesti į Rumuniją — vykdyti sabotazo aktų. Esą, rumunų vid. reik. min-ja leidusi jiems laisvai pasirinkti gyv. būstą ir "prisidėti prie rumunų liaudies atstatomojo darbo". Tačiau užsienio spauda tą pranešimą laiko pačių rumunų komunistų išgalvota pasaka aipe tariamą špionazą.

* Turkijoje areštuota visa eilė bulgarų, įtartų šnipinėjus bolševikams. Bolševikai užsieniečius ir pabėgėlius pat stengiasi užverbuoti šnipinėjimo reikalams.

* Ir Kanados didžioji spauda rodo susidomėjimo bolševikų vykdomą akciją, kad kuo daugiau jų grįžtų "atgal į tėvynę". Kai kurie Toronto didieji spaudos organai reiškia nuomonę, kad bolševikų siunčiamoji pabėgėliams literatūra platinama per Sovietų Sąjungos konsulatų ir ambasadas. Tačiau ir Kanados lietuvių, kaip ir ki-

Airiją ir palaidotas savo parapijos kapinėse.

— O aš norėčiau geriau būti palaidotas čia žydų kapinėse.

— Kodėl? — klausia draugas.

— Matai, mano galva, žydų kapinės bus paskutinė vieta, kur velnias ieškos airo...

tų pavergtųjų, atsakymas okupantams yra aiškus ir griežtas: pirma turi būti išlaisvintos jų tėvynės, o tik tada jie sutiks grįžti namo.

* Pastaruoju metu Lietuvos okupantai jau lengviau išleidžia laiskus, matyti, norėdami sudaryti įspūdį, kad pašto susisiekimas iš ten su užsieniu esąs normalus. Tačiau, iš kitos pusės kaip nurodoma tą reikalą geriau pažįstančių specialistų, bolševikai tuo būdu tikisi galėsią greičiau išaiškinti visokius "išdavikus" bei "Vakarų imperialistų šnipus."

* Bolševikai visokiais būdais ir toliau tremtinius tebevilioja "grįžti namo." Gen. Michailovo leidžiamos rusų kalba laikraščio "Už grįžimą į tėvynę" Nr. 5 įdėta 4 "repatrijantų" nuotrauka, tarp kurių skelbiama esant ir iš Vak. Vokietijos Fuldos miesto "grįžusį" kaunietį K. Olšauską, buv. šoferį. Jo vardu įdėtame pareiškime pažymima, kad, perėjęs į Vokietijos rytinę zoną, jis gavęs reikalingus dokumentus, pinigų kelionei ir drabužiams, taip pat bilietą. Olšausko vardu skelbiama, kad jis, 1944 m. "išvežtas iš Kauno", Vokietijoje "kankinosi fašistų lageriuose", po karo — toje pat Fuldose. Bet ir prie amerikiečių sąlygos buvusios tokios, "kaip ir prie fašistų". Buvęs užverbuotas "darbams į Australiją", bet kadangi griežtai atsisakęs ten vykti, tai buvęs išmestas iš stovyklos. Kai pirmą kartą mėgino "grįžti" pas rusus, tai policija jį sulaukusi ir net pagrąsinusi kalėjimu. Ir antrą kartą jį sulaukę, bet vyr. policininkas galiausiai pasakęs: "Jeigu jau taip nori — tegu eina; vis tiek ten jį pasodins į kalėjimą ar ištremis į Sibirą." Toliau, "liaudies policijos" padedamas, "patekęs į Sovietų konsulatą". Tėvynėje sakosi turįs tėvą, tris seseris ir brolių.

~~~~~
GERBIAMUOSIUS SKAITYTOJUS, kurie dar nėra pratęję prenumeratos II pusmečiui, arba kurie dar nėra iš viso už šiuos metus nieko neįmokėję, maloniai prašome sulig galimybės atsiųsti bent dalį prenumeratos.
Administracija

Du neina, o trečias stovi

Šį straipsnį perspausdiname iš komunistinės TIESOS. Ten jis pavadintas feljetonu, tačiau iš tikrųjų jame nieko feljetoniško nėra, o pavaizduota tik žiauri tikrovė, parodanti, kokia tvarka viešpatauja kolchozuose. Feljetonu autorius pavadino savo straipsnį matomai, dėl to, kad išvengtų persekiojimo už tikrovės pavaizdavimą.

Paskaičius būtų galima iš tikrųjų juoktis, jeigu už viso to chaoso nestovėtų lietuvis-valstietis, kuris, atėjus žiemai, savo kailiu turės patirti viso to chaoso vaisius. Veltui autorius ieško kaltininkų tarp traktorininkų ar traktorių: kaltininkai sėdi Kremliuje apsištatę durtuvais.

Redakcija

"Gegužės Pirmosios" kolūkis yra vienas iš atsiliekančių rajone. Ne per daug arklų, o ir tie patys silpnoki. Ignalinos MTS vadovai dar metų pradžioje pradėjo raminti naujai išrinktą kolūkio pirmininką:

— Niekas, nesirūpinkite, atsiųsime jį kolūkį visą traktorinę brigadą, kaip matai, ir pasėsime.

Gegužės 2 d. jį kolūkį atriedėjo žadėtieji traktoriai. Tiesa, tik du vietoje keturių, bet pradžiai ir tai gerai. Visi kolūkiečiai apsidžiaugė.

Jie ne kartą patys matė, kaip kitur traktoriai dirba net dviem pamainom — dieną ir naktį. Šitaip dirbant, nespėsi nė apsidairyti — ir jau apsėta. Tačiau jie nenujautė, kad ilgai dar teks jiems dairytis...

Nuo burzgiančio "Belorusj" traktoriaus mikliai nušoko traktorininkas Jatkelė ir išdėdžiai pareiškė:

— Ot, aš dabar jums parodysiu, kaip reikia sparčiai dirbti...

Kolūkiečiai pagarbiai apžiūrino naują traktorių ir traktorininką.

Traktorius pasuko į laukus. Netrukus traktoriaus burzginas nutilo. Per kalnelį, vieškelio link, pro nustebu-

siaus kolūkiečius, švilpaukdamas nužingsniavo traktorininkas Jatkelė:

— Kur tu, žmogau, juk sėti reikia?..

— Sėti, sėti... — supuko traktorininkas. — Suspėsime... Matot, kad iš padangų oras išėjo...

Traktorius taip ir stovėjo vagoje apie tris dienas. Pagaliau jį pagalbą atvažiavo trečias vikšrinis traktorius, užkabino įstrigusį draugą ir išvilko jį taisyti.

Su trečiuoju vikšrinu traktoriumi atvyko net du traktorininkai, mat, ruošėsi dirbti dviem pamainom. Tačiau kelias valandas padirbėjęs, sugedo plūgas.

Plūgą pataisė, bet iš dviejų pamainų vistiek nieko neišėjo: kai vienas traktorininkas dirbo, kitas šildė padus prieš saulę. Dirbti naktį? Ne, jokių būdu, šalta rasa, nušals kojeles...

Beje, kolūkyje yra dar vienas MTS traktorius ChTZ-7. Traktorius šis mažesnio galingumo už kitus savo draugus. Ir traktorininkas Vitavičius iš pažiūros taip pat mažo galingumo — jaunas, tik baigęs kursus. Pirmą kartą jis atvažiavo savarankiškai dirbti į gimtąjį kolūkį.

Išvažiuodamas iš MTS kiemo, Vitavičius buvo gerokai nusiminęs. Visi traktoriai velka paskui save plūgus, kultivatorius, o jis važiuoja tik taip sau, be nieko. Lyg ant juoko, net geležinių akėčių nedavė. Atvažiavo į kolūkį, o čia merginos, eidamos pro šalį, dar šaiposi:

— Ar save parodyti, ar mūsų pasižiūrėti atvažiuavai?..

— O tu, sūneli, nepaisyk. Tuoj čia mudu viską sutvarkysime, — nuramino jaunąjį traktorininką jo tėvas, kolūkio galvijų fermos vedėjas.

Vedėją tą dieną mažai tematė fermoje. Jis suieškojo kolūkyje dvivagį arklinį plūgą ir pādėjo sūnui jį pritaisyti prie traktoriaus. Tačiau tokia mašina prikabinamasis inventorių pasirodė per silpnas. Netrukus sulinko dvivagio rėmas, prisiėjo nutraukti

darbą. Tačiau jaunas traktorininkas nenusileido. Tuoj susirado kolūkyje kitą stipresnį dvivagį plūgą: "Kaipgi stovėsi, kada tokia darbymetė? Tik akėčių geležinių nėra, — o būtų gerai prikabinoti paskui plūgą..."

Dabar merginos jau nebesišaipo iš jo. Pamatę vakare toli arimuose traktoriaus šviesas, kolūkiečiai stebisi: "Žiūrėk tu su juo... Matai jau kokį plotą užarė..."

Greit ir gražiai arią Vitavičius. Ir prikabinėtojas uolus vyras. Tiesa, jis dvivagio rankeną pasiekia tik pasistieps, bet tai niekis. Kai paaušs ir jis bus traktorininkas...

Tuo tarpu kiti du traktoriai daugiau stovinėjo, negu arė. Ketvirtasis traktorius iš MTS vis nesirodė — jį ten dar teberemontavo.

Atvyko į kolūkį MTS partinės organizacijos sekretorius Demjanovas. Girdi jis, — kolūkio valdybos nariai kalbasi tarpusavy.

— Pasižiūrėk, atrodo, jau vėl abu du stovi? — sako vienas narių.

— Stovi, — atsako kitas.

— O iš MTS traktorius keliu ar neina?

— Neina, — sako, pasižiūrėjęs į kelią, trečias valdybos narys ir piktai mostelėjo ranka.

Demjanovas pasiklauso, pasiklauso ir apsimeta negirdėjęs.

Greta kolūkio — Cirkliškių tarybinio ūkio traktorininkas. Gegužės 12 d. traktorininkai suvedė savo darbo rezultatus. Tarybinio ūkio vienas traktorininkas įdirbo, skaičiuojant minkš-

tu arimu, 26 hektarus žemės. MTS traktorininkai jam nenusileido: per tą patį laiką su trimis traktoriais jie aparė taip pat 26 hektarus žemės...

— Blogai, — sako traktorininkas Vitavičius. — Mano arklinis plūgas verčia tik dvi vagas, o Jatkelės traktorinis plūgas — tris. O vistiek jis už mane mažiau aparia...

Panašių naujienų galima išgirsti ir kituose rajono kolūkiuose. Traktoriai dažnai dėl nežymių sugedimų stovinėja iššitas dienas. MTS kilnojamos remonto dirbtuvės iš viso nemėgsta kilnotis, jos traktorinėse brigadose retai pasirodo.

Yra MTS nemaža gerų mechanizatorių, yra ir geros remonto dirbtuvės, ir traktoriai čia juk ne blogesni, kaip kitose MTS. Tačiau vieno tikrai nėra — tvarkos ir atsakomybės jausmo už pavestą darbą. Nežinia, kaip MTS direktorius Kuzminas gali pasižiūrėti kolūkio vadovams į akis.

O "Gegužės Pirmosios" kolūkio valdybos nariai, padedant buhalterui, susirūpinę sprendžią painų uždavinį: "Jei per 10 dienų MTS įdirbo 26 hektarus, tai per kiek dienų įdirbs sutartyje įrašytus 200 hektarų? Ir per kiek laiko bus tada užbaigta kolūkyje pavasario sėja?"
J. Bulota
TIESA Nr. 116(3717) 18.V.55

* Jeigu nori, ką nors išmintingai padaryti, klauskis moters, gerai ją išklausyk ir daryk priešingai.

Buastas

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJĖ

90, Rundle Street
Unley Road
Mount Gambier

Port Pirie
Port Lincoln
Port Adelaide

Hindmarsh
Hindley Street
Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

Adelaide

PONU A. ir E. ROKSTELIŲ SEIMOS PADEKA

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba šiomis dienomis gavo iš p.p. Rūkštelių laiką iš Amerikos. Ponai Rūkšteliai dėkingai prisimena Jiems suruoštas išleistuves Adelaidėje ir rašo visiems lietuviams Adelaidėje: "... Mes esame dėkingi visiems lietuviams — išleistuvių vakaro dalyviams, savo dalyvavimu pagerbusiems mus. Jūsų, kaip Adelaidės Lietuvių Bendruomenės Valdybos, ir pačios Bendruomenės įteiktos dovanos mums visada primins Jus ir bus ženklais nenutrūkstamo dvasinio ryšio su Adelaidės lietuviams. Neįstengdami kiekvienam asmeniškai padėkoti, mes prašom ALB Adelaidės Apylinkės Valdybą Jiems išreikšti mūsų bendrą padėką.

Visada dėkingi, Jūsų
Antanas ir Elena Rūkštelės."

ATSAKYMAS p. V. STASISKIUI

Š.m. liepos 25 dienos "Australijos Lietuvių" Jūs prisiminėte, kadaise mūsų pasikalbėjime kilusią mintį apie reikalą derinti ateitininkų ir skautų veiklą taip, kad jie vieni kitiems netrugdytų; o dabar, p. At-kui iškilus keletą faktų, apie kai kuriuos Adelaidės liet. jaunimo organizacijų veiklos nesklaidumus, Jūs kaltinate ateitininkų vadovybę, kad ji Jūsų pasiūlymu nepasinaudojo. Tamstai paminėjus mano pavardę, aš jaučiu pareigą, kaip buvusi moksleivių ateitininkų globėja, pasakyti savo nuomonę.

Man atrodo, šiame reikale tiek ateitininkai, tiek skautai kalti. Kiliosios mintys apie galimą abiejų jaunimo organizacijų bendradarbiavimą, mane tikrai nudžiugino. Bet kaip galia, kad tas pasikalbėjimas tiek su manimi, tiek su p. A. Kubiliumi tuo ir baigėsi. At-kai laukė iš skautų konkrečių pasiūlymų — planų, kaip tą veiklos derinimą, bendradarbiavimą jie supranta. Deja, nesulaukė. Iš antros pusės at-kai nesijaučia kokia nors slapta ar uždara sekta lietuviškoje bendruomenėje: savo veikla ir parengimais stengėsi ir stengiasi pasitarnauti visam lietuviškam jaunimui. Pav. stovykla, linksmavakariai, minėjimai, jaun. teatras ir kt. skirta jaunimui neklusniant, ar jis skautas, ar ateitininkas ar kas kitas.

Nors šiandieną aš nesu iš ateitininkams vadovaujančių asmenų, bet galiu užtikrinti, kad at-kai niekad neatsisakė ir neatsisakys bendradarbiauti. O iš savo pusės linkėčiau, kad tos dvi čia veikiančios jaunimo organizacijos ne tik kad viena kitai netrugdytų, bet bent retkarčiais rastų bendrą kalbą jaunimo auklėjimo reikalais. Su pagarba

Ag. Stepanienė

MOTERŲ SEKCIJOS VEIKLA

Naujoji Moterų Sekcijos Valdyba
Pirmininkė — P. Kalvaitienė
Vice-pirm. — M. Navakienė
Sekretorė — Patmanikienė
Ūkio vedėja — J. Serelienė
Iždininkė — K. Garbaliuskienė

Kadenciją baigusi Moterų Sekc. Valdyba dėkoja visiems tautiečiams, prisidėjusiems prie Moterų Sekc. veiklos. Ypatinai dėkojame kun. dr. P. Jatuliui, mielai sutikusiam skelbti mūsų skelbimus. Taip pat nuoširdžiai dėkojame AL redaktoriui J. Glušauskui be atlyginimo spausdinusiems mūsų padėkas ar skelbimus. Tai leido mums sutaupyti daug pinigų.

Šiais metais padaryta apyvarta siekia apie £300. Pajamų ir išlaidų knyga bei dokumentus ir kasą kasmet tikrina ALB Revizijos komisija. Pajamas Moterų sek. sudaro iš laikomų bufetų, loterijų ir aukų.

Per šiuos metus ligonys aplankyta 87 kartus. Dovanėloms ligoniams išleista £26, vaistams £14. Išsiųsta į Vokietiją Sanatorijai £26, Vasario 16 gimnazijai £20. Savaitgalio mokyklai Adelaidėje £15, Lietuvių namams įsigyti Adelaidėje £20, Liet.

JULES VERNE...

(Tęsa iš 5 psl.)

jaunimo ir suaugusių skaitomos ir, be to, daugelį kartų statytos ar statomos filmuose. (Praeitais metais Walt Disney susuko gražų filmą iš jo "20.000 mylių jūros gelmėmis").

Ir kas charakteringa, kad Jules Verne, nežūrint savo domėjimosi mokslu bei lakios fantazijos, nepamiršo Dievo, o kiekvienam savo veikale stengėsi Visagalybę kiek galint augščiau iškelti. Ir jo visas pasididžiavimas buvo popiežiaus Leono XIII jam pasakyti žodžiai: "Aš gerbiu Tamstą už mokslinių dalykų gvildinimą jūsų veikaluose. Bet mane labiau džiugina jūsų veiklų augšta moralė ir pasitikėjimas Dievu. Laiminu jus ir tikiu, kad ateityje dar daugiau sukursite."

R. Galinis
(Tėv. žib.)

Studentams Adel. Un-te £19. Bendruomenės stovykloje užmokėta už 4 našlaičius £19. Kalėdų eglutė vaikučiams £42 ir daugybė smulkesnių išlaidų.

Be to, Moterų Sekcija turėjo ir kultūrinių parengimų. Savo tarpe — 1) Kalėdų eglutė vaikučiams su Seneliu, dovanėlėmis ir vaisėmis; 2) Motinos Dienos minėjimas — vaisės ir graži, tai dienai pritaikyta programa. Tarptautiniu mastu: 1) Eglučių festivalyje šiaudeliais papuošta eglutė, kuri savo originalumu stebino australus. 2) Velykų mūgė, kur Moterų Sekcija lietuviškais margučiais surinko £12 skrandančio daktaro veiklai paremti.

Ruosiant kultūrinius parengimus savo patarimais ir darbu mums daug padėjo dailininkė E. Marčiulionienė. Jai nuoširdžiai dėkojame.

Moterų Sekcijos Valdyba

LIETUVIŲ TEATRAS — STUDIJA REPETUOJA NAUJĄ VEIKALĄ

Adelaidės Lietuvių Teatras — Studija vadovaujama rež. J. Gučiaus, pradėjo repetuoti V. Alanto trijų veiksmų dramą "Aukštadvaris". Tikimasi po kelių mėnesių pastatyti.

Adelaidės lietuvių visuomenė netrukus turės progos gerėtis mūsų teatrų darbo vaisiais. (j.)

Sportas

FUTBOLAS

Vytis — Enfield 3-4

55.VII.23 Vytis susitiko su stiproka australų komanda ir, žaisdama gana puikiai, tuojau pasiekia pirmą įvartį, kurį įmuša Young. Po to Petruška įmuša antrą, bet teisėjo palaikoma prieš komanda greitai rezultata išlygina, o užtesus 10 min laiką, susilaukiam dar ir trečio įvarčio. Puslaikio metu apklausię teisėją dėl užtraukimo laiko nebuvo gautas konkretus atsakymas.

Antro puslaikio pradžioje Vyties kairysis kraštas Cambell rezultata išlygina ir tik apie kėlinio vidurį priešui pavyksta įmušti lemiamą įvartį. Esant vieno įvarčio skirtumui Vytiečiai stengėsi rezultata išlyginti ir turėjo daug progų, bet trūko sėkmės, o teisėjo vienašališkumas buvo didelis pliusas prieš komandai.

Patartina žaidėjams bei žiūrovams teisybės nieiškoti rungtynių metu, nes teisėjas lieka teisus, o jo adresu paleidžiamos replikos kenkia komandai.

ALF Klubo Valdyba dėl šio įvykio kreipsis į SAFSA Inc., kad šis teisėjo vienašališkumas būtų išaiškintas.

Įvarčius pelnė: Young, Petruška, Cambell.

Rezervas Vytis — Enfield 0-5

55.VII.23 Vyties rezervas žaidė labai silpnu sąstatu, dėl to netenka stebėtis, kad pralaimėjo.

1955.VII.30 Vytis laimėjo prieš Budapestą 2:1. Pirmas kėlinys baigėsi lygiom (1:1).

Įvarčius įmušė Young 2.

55.VII.30 Vyties Rezervas — Budapest 1:1. Įvartis Girucko.

KREPŠINIS

Keturi Vyties krepšinininkai yra pakviesti treniruotis į SAAB Association rinktinę. Vėliau žaidėjų skaičius bus sumažintas iki septynių žaidėjų. Šioji rinktinė vyks už poros mėn. į Sydnejų ir tenai turės keletą rungtynių.

Šiuo metu įeina šie Vyties žaidėjai: A. Ignatavičius (kapt.-trenieris), Jačiunskis, Gurskis ir R. Petkūnas.

Į jaunių rinktinę yra pakviestas jaunuolis Lapšys, kuris dar neturi 16 metų.

Vytis šiais metais žiemos turnyre laimėjo pirmenybes.

Vytis — Glenelg 66-46

55.VII.21 Paskutinėse rungtynėse prieš prasidedant finalams, Vytis parodė aukštos klasės rungtynes ir įveikė savo priešą visai lengvai.

Taškus pelnė: Ignatavičius 16, Jačiunskis 14, Klimaitis 12, Gurskis 8, Petkūnas 6, Nordis 4, Kitas ir Pyragius po 2.

Tauras — South Adelaide 45-57

55.VII.21. Šiomis rungtynėmis Tauras užbaigė žiemos turnyrą.

Tauriečiai ypatingai gerai sužaidė turėdami stiprų priešą ir ligi rungtynių pabaigos parodė kietą pasipriešinimą.

Taškus pelnė: Stankevičius 13, Visockis 11, Jurkutaitis 7, Merūnas 6, šliuzas ir Urmonas po 4.

1955.VII.28 Vytis pralaimėjo pirmam pusfinaly West Adelaidėi santykiu 63:80.

W. Adelaidė visą laiką dominavo aikštėje.

Taškus pelnė: Jačiunskis 30, Klimaitis 16, Ignatavičius 15, Gurskis 2.

* Adelaidės Lietuvių Sporto Klubo VYTIS Futbolo Sekcijos Valdybos nutarimu, Futbolo sekcija persigazuoja į Adelaidės Lietuvių Futbolo Klubą VYTIS.

VYTIES Futbolo Klubo Valdyba

PADEKA

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba nuoširdžiai dėkoja Moterų Sekcijai už padovanotą tortą Imigracijos ministerio Mr. Holt atsilankymo proga. Taip pat, per Apylinkės Valdybą siūnia padėką Gerųjų Kaimynų Draugijai (GNC) Moterų Sekcijai už tortą ir lietuviams už dalyvavimą tautiniais rūbais.

APYLINKĖS VALDYBA

PADEKA

ALB Apylinkės Valdyba nuoširdžiai dėkoja prisidėjusiems prie šokių vakaro parengimo, kuris įvyko š.m. liepos mėn. 15d. Kingsballroom salėje, sekantiems asmenims: Ponams Bernaičiams už dovanotą tortą, skirtą loterijai, Moterų Sekcijai už nuoširdų bendradarbiavimą ir vaišes svečiams, Ponui Patmaniekui už padovanotą rožių, p.p. E. Tapauskui ir Viktorui Pauliukevičiui už (veltui) salės sutvarkymą, p.p. J. Miliauskui, A. Maciukui, S. Valkavičiui, Pr. šatkui ir A. Rinkevičiui už aktyvų talkininkavimą salėje — šokių metu.

APYLINKĖS VALDYBA

PADEKA

Š.m. liepos mėn. 6 d. Adelaidės Apylinkės Valdyba gavo vieną egzempliorių ALB Adelaidės Apylinkės Revizijos Komisijos Akto.

Revizija buvo daryta pas 70-to Rėmėjų Būrelio vadovą K. Kuniutį. Revizijos Komisija ir Apylinkės Valdyba reiškia nuoširdžią padėką Būrelio Vadovui K. Kuniučiu už itin pavyzdingą atskaitymą vedimą ir energingą būreliui vadovavimą. Nuo 1954.7.1. iki 1955.7.6. buvo surinkta ir išsiųsta £246.

Apylinkės Valdyba linki ir naujam 70-to Būrelio Vadovui Pr. šatkui geriausios sėkmės!

APYLINKĖS VALDYBA

INFORMACIJOS

AUSTRALIJSOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJOS VALDYBOS PRANESIMAS

Numatytam išleisti Australijos Lietuvių Katalikų Almanachui Federacijos Valdyba redaktoriui pakvietė kun. J. Kungį. Gerb. Kapelionai ir visos lietuvių katalikų organizacijų valdybos prašomos ligi š.m. spalio mėn. 30 d. prisiųsti šiam leidimui skirtą medžiagą. Medžiagą siųsti ir teiraujantis smulkesnių informacijų rašyti Katalikų Almanacho redaktoriui šiuo adresu: Rev. J. Kungys, 456 Dryburgh Street, North Melbourne, Vic.

Pastaba: Platesnė šiuo reikalu informacija yra nurodyta Federacijos Valdybos aplinkraštyje Nr. 1.

Federacijos Valdybos Sekretorius

PRANESIMAS

Adelaidės Universitetas stato namus studentams. Universiteto Vadovybė kreipiasi į visus Adelaidės gyventojus, prašydama prisidėti prie namų statybos pinigėmis aukomis. Auką galima įmokėti SUNDAY ADVERTISER ir NEWS Redakcijose arba tiesiog Universiteto Vadovybei.

APYLINKĖS VALDYBA

Kiekvienam lietuviui žinotina

Kiekvienam lietuviui žinotina, kad Chicago mieste veikia VLIKO išlaikomas PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVAS, kuris renka ir saugo viso pasaulio lietuvių istorinę medžiagą. Todėl kiekvienas lietuvis yra prašomas siųsti šiai įstaigai archyvinę, bibliografinę ir muziejinę medžiagą.

Kad būtų lengviau orientuotis, ką reikia siųsti, žemiau pateikiamas siųstinių dalykų sąrašas:

1. Archyvinė medžiaga: Organizacijų protokolų knygos, kongresų, konferencijų ir kitų suvažiavimų protokolai ir kt. Visuolynų, parapijų, organizacijų, įstaigų,

monių ir pavienių asmenų archyvai ir kt. Iš laikraščių iškarpos. Rengtų parodų, vaidinimų ir minėjimų — akademijų plakatai, bilietai, kvietimai, programos, katalogai ir kt. Laimėjimų moksle, sporte ir kitur pažymėjimai. Pasakytų kalbų, giesmių, dainų ir muzikos plokštelės (records) ir magnetiniu būdu užrašymai (tape recordings, wire recordings). Įvairių įvykių filmos, fotografijų negatyvai ir klipsės. Rankraščiai. Laiškai. Laiškų blankai ir vokai su lietuviškais vaizdeliais ir lietuviškais įrašais. Lietuviškos atvirutės. Parašyti atsiminimai, veiklos istorijos ir kt.

2. Bibliografinė medžiaga: Lietuvių parašyta bet kuria kalba spauda. Apie lietuvius kitataučių parašyta spauda. Spauda lietuvių išleista bet kuri kalba.

Pastaba: Renkama anksčiau išėjusios ir dabar einančios knygas ir laikraščių kompleksus ar jų dalis (rimto turinio ir juokų, spausdinti ir ranka rašyti).

3. Muziejinė medžiaga: Bažnytinės ir organizacijų vėliavos, antspaudai, ženklai, šarvai, uniformos ir kt. Įvairiomis progomis gauti ordina, medaliai ir kiti pasižymėjimo ženklai. Iš Lietuvos atsivežti suvenyrai: gintaras, žemė, pinigai ir kt. Drožiniai, audiniai ir kt. Fotografijos, paveikslai, žemėlapiai, planai, modeliai ir kita vaizdinė priemonė.

Istorinę medžiagą galima siųsti ir dideliais kiekiais, nes Sv. Kazimiero Seserų Visuolyno šiai įstaigai duotose patalpose vietos yra.

DOVANA LIETUVAI

Daug projektų buvo ir dar dabar yra, ką mes turėtume padovanoti vėl atgausimais lietuviams. Vienas konkretus projektas jau vykdomas. Nepriklausomam gyvenimui atsikursimai Lietuvių suošiama kraštis — Pasaulio Lietuvių Archyvas. Šis Archyvas, kai tik bus galima, bus pargabentas į Lietuvą. Tad kuris padovanoja kokį nors dalyką šiai įstaigai, tas padovanoja pačiai Lietuvai. Reikia tikėtis, nebus nė vieno tautiečio, kuris nieko nepadovanotų, nes šioj įstaigoj turi būti surinkta po pasaulį išmėtytų lietuvių veiklos pėdsakai.

Pasaulio Lietuvių Archyvas renka archyvinę, bibliografinę (spaudą) ir muziejinę medžiagą.

Kas norėtų platesnių informacijų gauti, prašomi pranešti savo adresu.

LABAI PRAŠAU NEDEGINTI ...

Spaudoje randame vis daugiau ir daugiau žinių apie istorinę medžiagos sunaikinimus. Seniau vienas laikraštis paskelbė, kaip vieno žymiausių veikėjų archyvas buvo parduotas makulatūrai, kitas — kaip vienas asmuo besikraustydamas spaudą paliko jėloje, kaip kitas didelį laikraščių rinkinį sudegino ... Be to, daugelis veikėjų žodžiu papasakojo, kaip sunaikinti organizacijų archyvai, knygnynai ir kita brangi istorinė medžiaga. Labai prašau jokių būdu nenaikinti istorinės medžiagos. Naikinant daromas didelis nusikalstamas darbas prieš tautą, jos mokslą, jos kultūrą. Kiekvieną archyvinį lapelį, kiekvieną knygą ar laikraštį ir kiekvieną muziejinį dalykėlį siųskite Pasaulio Lietuvių Archyvu.

PLA dir. V. Liulevičiui, Chicago 29, Ill., 2601 West Marquette Road, USA.

Atsiųsta paminėti

LITUANICUM Nr. 5, korespondencinis Lituanistikos kursas, Melbourne, 1955m. Redakcinę Komisiją sudaro A. Zubras, A. Karazijienė, kun. J. Kungys ir J. Janulaitis. Administracija ir techniskasis personalas: P. Krausienė, J. Janulaitis, F. Guzas ir I. Gestartas.

KOREKTŪROS KLAIĐŲ PATAISYMAS

AL Nr. 15(178) VII.25d. 4 psl. p. Broniaus Plokščio "Padėkoje" įsibrovė dvi korektūros klaidos, būtent: pastraipoje, kuri prasideda žodžiais "Kęstučio Korporacijos centro ..." paskutiniai du žodžiai turi būti "Fortiter Constanti"; pastraipoje, kuri prasideda žodžiais "Ateitininkų Federacijos Dvasios ..." turi būti Gidžiūnui (ne Gaidžiūnui).

Gerb. padėkos autorių ir mūsų skaitytojų atsiprašome dėl mūsų neapsižiūrėjimo.

AL Redakcija.

Redakcijos atsakymai

NN (Vic) — Ačiū už linkėjimus stiprėti ir už atsiųstą ta proga £1 "ratams tepti".

N.B. (Melbourne) — Ačiū už linkėjimus ir pažadą aprūpinti nuotraukomis, kai tik galėsime jas paruošti spausdinimui. Pažadą ištesėsime.

V. Steponavičiui (Hobart) — Adresą pataisėme, ačiū už 10/- paramos.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei — £1.6.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati.

Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymiai nuolaida.

Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis 35 Cator St., Hindmarsh, S.A.

Tel. LU5827

The Australian-Lithuanian The Lithuanian fortnightly in Australia.

Publisher: J. Glušauskas Printed by National Press

35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Telephone: LU5827

"Vyties" FUTBOLŲ KLUBAS

S. m. rugsėjo mėn. 2 d. Flinders Hall, Flinders St., rengia

Linksmą ŠOKIŲ VAKARĄ

Programoje:

1. Moderniųjų — tautinių šokių pynė.
2. Alutis — žirniai — flirtas
3. Laimės bandymas
4. 24 val. skirstymasis į namus.

Pradžią 7,30 val. vak.

Gros širdžiai patrauklus džiasas. Pelną dalis skiriama Adelaidės Lietuvių Namų statybai.

Futbolininkai ir Valdyba kviečia jaunimą ir senimą.

"Vyties" Futbolo Klubo Valdyba